

राजोवाद जातक

न्यायपूर्वक राज्य याना नं जनताया छुं चित्त बुभे मजूगु दुला धका भेष याना थगु दोष माः वंगु बाखँ खः ।

भगवान बुद्ध जेतवन विहारे बिज्याना चंबले कोसल जुजु वसपोलयाथाय् वया वन्दना याना अन्याय जुया च्वंगु छगु ल्वापुयात न्यायपूर्वक छिने याना वयागु खँ कना च्वंगु बारे बुद्ध कना बिज्यागु बाखँ खः । बुद्ध धया बिज्यात-महाराज ! छिं बुद्ध थेंजाम्हेसिगु उपदेश न्यना न्यायपूर्वक मुद्दा छिने यागु छुं आश्चर्यगु खँ मखु । न्हापा न्हापा बुद्ध मखुम्ह छम्ह सज्जनया उपदेश न्यना हे नं दशराज धर्मपूर्वक जुजुपिस न्याये च्वना राज्य याना वंगु खँ कना बिज्यात ।

गुकथं राज्य याना वन धयागु खँ सिइके मास्ते वया विस्तारपूर्वक कना बिज्याहुं धका प्रार्थना याःगुलि भगवान बुद्ध थ्व राजोवाद जातक बाखँ कना बिज्यागु खः ।

न्हापा न्हापा बाराणसी देशे ब्रम्हदत्त जुजुं राज्य याना च्वंगु बखते बोधिसत्व वहे जुजुया वडा महारानीया गर्भे बास च्वना भिला दय्वं याउंक माँया गर्भ मुक्त जुल । व कुमारयात नाँ छुइगु दिने ब्रम्हदत्त कुमार धका नाँ छुना बिल । व ब्रम्हदत्त कुमार छसिनिसें तःधिक जुया भिंखुदँ उमेर दुबले तक्षशिलाय् दिसा पा मोक्ष गुरुयाथाय् वना फुकक शिल्प विद्या पारंगत जुइक सय्का लिहाँ वया अबु परलोक वनेवं राज्याभिषेक याना न्याय पूर्वक राज्य चले याना च्वन ।

न्याय पूर्वक धयागु – १) इच्छाया वशे मवंसे, २) क्रोधया वशे मवंसे, ३) भय्या वशे मवंसे, ४) अज्ञानया वशे मवंसे न्यायपूर्वक राज्य याना च्वन ।

थुकथं जुजुं धार्मिकपूर्वकं राज्य संचालन याना च्वंगु बखते मन्त्रीमण्डलं नं धार्मिकपूर्वकं राज्यया ज्या यानाच्वन । फुकक थासे नं न्यायपूर्वक राजकाज चले याना च्वंगुलिं छलकपट याइपिं सुं हे मन्त । अथे छलकपट याइपिं मद्गुलिं न्यायालये (अड्डाय) वइपिं सुं हे मन्त । (भयलाहात मद्बले अड्डाय् छु या वनेगु ?) अड्डाय व न्यायालये छुं ज्या मदया हाकिमते व वकिलते न्हिच्छिं सुंक भुजिं जक ख्याना छँ वनीगु जुया अड्डा फुकं बन्द याय् माला वन ।

छन्हु जुजुया मती वल – थौं जिं धार्मिकपूर्वक राज्य यानागुलिं सकल जनतात भिना वल , लुच्चा तथा थकात मन्त । भयला जुया नालिस तथा भगडा याना च्वनीपिं हे मन्त । उपद्रव मन्त । न्यायालयया खापा हे चाय्के म्वाल । अयनं जिगु पाखँ मेगु छुं याय् माःगु दनि ला ? गल्लि छुं दनि ला ? थःगु गल्लि मालेया लागी देशे चाःत्यु वनेगु मती तल । थःगु गल्लि छुं त्यँ दुसा व दोष मदेका छव्ये धयागु मन्तुनां भेष बदले याना रथे च्वना दरबारं पिहाँ वना देशे उखँ थुखँ चाचा हुला मनूत मुना च्वंथाय् खँ न्यं जुल । थःगु दरबारे व देश भरे थःगु दोषया खँ ल्हाना च्वंपि माले मफया थःगु देशया सीमानाय् थ्यंक वना नं असन्तुष्टपिं जनतात मखना थःगु बारे छुं दोषया खँ न्यने मदया लिहाँ वया च्वंबले छथाय् लँ मल्लिक धयाम्ह कोसल जुजु नं न्यायपूर्वकं राज्य चले याना थःगु दोष छु छु दु धयागु सीकेत थःगु देशया गाँ गामे वना नं छुं न्यने मदया देशया सीमां पिने थ्यंक वन । जुजुपिं निम्हं रथे च्वना उखे छम्ह थुखे छम्ह ध्वादुक नापलात । व लँ धासा चिकिचाब्यागु जुया च्वन । निगु रथ थथःगु लँ ज्वना वने मछिंगु जुया च्वन ।

अले कोसल जुजुया सारथिं बाराणसी जुजुया सारथि (ड्राइवर) यात धाल – “छंगु रथ लित यंकि ।”

अले व सारथिं (ड्राइवरं) धाल – “भो मित्र ! थुगु रथे बाराणसी देशया मालिक ब्रम्हदत्त जुजु दु । उकिं छंगु रथ हे लित यंकि ।”

अनं लिपा मेम्ह सारथिं धाल – “भो मित्र ! जिगु रथे नं कोसल राजा दु । उकिं छंगु रथ हे लित यंकि ।” थथे न्यना बाराणसि जुजुया सारथिं मति तल – उखे च्वंम्ह नं थुखे च्वंम्ह नं निम्ह जुजु । अथे जूसा थकालिम्ह जुजुयात ला त्वता बी माः धका आयु गुलि धका न्यना स्वःबले निम्ह बराबर । धन सम्पत्ति, जाति, विद्वत्ता, सैनिक फुकसेनं समान जूगु खना अथे हे राज्य तःधं चीधं धयागु मद्दु बराबर । आश्चर्य जुल ।

आ शील गुणं च्वे लाम्हसित लँ तोता बी मा: धका मती तथा बाराणसी सारथिं कोसल राजाया सारथिं कोसल राजाया सारथियाके न्यन - “छिमि जुजुया छु छु गुण दु ? अथवा छिमि जुजुया सहनशीलता व चालचलन गथे च्वं ?”

कोसल जुजुया सारथिं धाल - “ख: जिमि जुजुया पह हारांपिन्त हारां जुया त्याकीम्ह, ज्ञानिपिन्त ज्ञानि जुया त्याकीम्ह, भिंपिन्त भिं जुया त्याकीम्ह, मभिंभिन्त मभिं जुया त्याकीम्ह ख: थुजोगु गुणं गुक्तम्ह जिमि जुजुयात लँ तोता व्यु ।”

बाराणसी जुजुया सारथिं धाल - “छं धागु आम ला सहनशीलता गुण हे मखुनि । आम हे छिमि जुजुया गुण ख:सा अवगुण छु ले ?”

थुलि धाय्वं कोशल जुजुया सारथिं धाल - “थ्व जिमि जुजुया गुण मखुसा छिमि जुजुया गुण छु ले ?”

बाराणसी जुजुया सारथिं थ: जुजुया बयान याना गुण खँ कना थथे धाल - “भो पासा ! जिमि जुजु तँकालियात सहयाना त्याकीम्ह । मभिंपिन्त भिं जुया त्याकीम्ह । कंजूस व मतिकुरातेत त्याग याना क्यनीम्ह । मखुगु खँ ल्हाइम्हेसित सत्यवादी जुया बीम्ह ख: ।”

थुलि खँ न्यनेवं कोशल जुजु व सारथि रथं कुहाँ वया लँ तोता बी मा: धका रथ लित यंकल । तव्यागु ला थ्यंसेलि छखे चिला बिल ।

बाराणसी जुजुं कोशल जुजुयात सहनशीलता धयागु त:धंगु गुण ख: । थ्व गुणं युक्त जूसा शान्तगु जीवन हने फ़ैगु उपदेश बिया थ:थगु देशे लिहाँ वन ।

थुपिं निम्हं जुजुपिं न्यायपूर्वक राज्य चले याना व:पिं ख: धका भगवान बुद्धं बाखँ कना बिज्याना जातक संग्रह याबले अबले मल्लिक जुजुया सारथि आ मोग्गल्यायन जुल । मल्लिक जुजु आनन्द व बाराणसी जुजुया सारथी सारिपुत्र बाराणसी जुजु आ बुद्ध हे जुल ।

सूकर जातक

छम्ह छुं मस्यूम्ह बुढाम्ह भिक्षुयात फाँ थें धका बुद्धं धया बिज्यागु बाखँ ।

गौतम बुद्ध श्रावस्ती जेतवन विहारे बिज्याना च्वंगु अवस्थाय् च्व प्व: मदुम्ह छम्ह बुढाम्ह भिक्षुया कारणं कना बिज्यागु ख: ।

छन्हु भगवान बुद्धं बहनी गन्धकुटी विहार त्वाथले फेतुना बिज्याना भिक्षुपिन्त उपदेश बिया वसपोल गन्धकुटी (थ:गु कोथाय्) दुहाँ बिज्यात ।

सारिपुत्र भन्ते नं वसपोल बुद्धयात वन्दना याना थ:गु कोथाय् बिज्यात । मोग्गल्लयान भन्ते कोथाये बिज्याना पलख आराम कया सारिपुत्र भन्तेयाथाय् वना अनेक प्रकारया धर्मया प्रश्न न्यन । सारिपुत्र भन्ते नं आकाशे चन्द्रमा थिना च्वंथें मोग्गल्लयान भन्ते नं न्यंगु प्रश्नया उत्तर बिया बिज्यात । मेपिं भिक्षु-भिक्षुणी, उपासक, उपासिका पिनि लय्लय् तातां धर्मशाकच्छा न्यना च्वन ।

अबले छम्ह छुं हे सय्का सीका मतम्ह बुढाम्ह भिक्षु छम्ह सिया मती वन - आ जि नं सारिपुत्र भन्ते याके प्रश्न न्यने माल । अले दातापिसं जित नं पण्डित (विद्वान् म्ह) भिक्षु धका माने याइ धयाथें आशा याना प्यंगु परिषद दुगु सभाय् दना च्व प्व: मदेक सारिपुत्र भन्तेयाके प्रश्न न्यन - “तुलेगु वारे,फेनेगु वारे, निग्रहया वारे, प्रग्रहया वारे इत्यादि वारे थ:गु विचार धया बिज्याहुँ ।” (थुपिं शब्दत अर्थ छुं मद्दु शब्द समूह जक ख:)

अले सारिपुत्र भन्ते नं वयागु प्रश्न न्यना बिचा याना बिज्यात- थ्व भिक्षु गज्याम्ह मूर्ख ! इच्छा व लोभया वशे वना च्वंक्ह ख: । स: स्यूगु मखु । वसपोलं व भिक्षुयात छुं मधासे सुमुक पंखा क्वे तथा आसनं

दना थःगु कोथाय् बिज्यात । (बाखँ कने बले ल्हाती पंखा दइगु जुया च्वन) मोग्गल्लयान भन्ते नं दना कोथाय् दुहाँ बिज्यात ।

मनूतये गुलि न्ह्याइपुक वसपोलपिनि छलफल जुया च्वंगु न्यना च्वंगु ला वखा थ्व खा मदुम्ह बुढाम्ह भिक्षु छम्हसें याना न्यने मखन धका तँपिहाँ वल । अले सकसिनं थ्व भिक्षुयात ज्वं लिना यंक्य नु । थ्वं याना धर्मशाकच्छा न्यने मखन धका लिनायंकल । व बुढाम्ह भिक्षु बिस्युं ववं अन वने थन वने मदया चःबि गालय् क्वब्बा वन । नवोगुलिं सकलें न्हयाय्प्वा तिना घःचाया भगवान बुद्ध याथाय् वन ।

भगवान बुद्धनयना विज्यात-दाय् थ्व बित्यामे सकलें थन वयागु ?

उपासक उपासिकापिसं जूगु खँ फुकं कन । भगवान बुद्धं धया बिज्यात - 'मूर्ख बुद्धि जुल धायवं थथे खिगालय् कुतुं वने माले यो । न्हापा नं थ्व बुढाम्ह भिक्षु थें जाम्ह मूर्खम्ह फाछम्हेसिनं खिगाले क्व ब्वाना फोहर ज्वीका च्वने माल' धया बिज्यात ।

उपासकपिसं न्हापाया बाखँ न्यनेगु इच्छा प्रकट यागुलिं अतीत कथा कना बिज्यात ।

न्हापा वाराणसी देशे ब्रम्हदत्त जुजुं राज्य याना न्वंबले बोधिसत्व सिंह जुया च्वन । बोधिसत्व हिमालय पहाडया गुफाय् च्वंच्वन । अन लिक्कसं फात छगू बथान नं च्वना च्वन । अन हे ऋषीपिं नं च्वना च्वंगु दु । छन्हु सिंह नसामाला नया वया लः त्वने प्याः चाया व पुखुली वना लः त्वना थाहाँवो बले छम्ह तःधिकम्ह फाँ छम्ह नं लः त्वं वल । हले व सिंहनं मती तल व फाँ जित खन कि लः त्वं मवइ वयात थौं मनसे मेबले नये धयागु मती तया मखं पह याना ग्याम्ह थें क्वछुना वन ।

अथे सिंह क्वछुना वंगु खनेवं फाया मती वन - 'खः सिंह जि खना ग्याना क्वछुना बिस्युं वन । अले व फाँ सिंह यात धाल - "हे सिंह छ नं प्यपां चूमह । जि नं प्यपां चूमह खः । जि खना छ छाया ग्याय् म्वाः, सुला छाया बिस्युं वनागु ?"

सिंह फाँया खँ न्यना मती तल थौं नकतिनि नसा नया प्वाः जाया च्वना लिपा मेपिं नं नेगु मती तया फाँ यात धाल- "छ नाप थौं ल्वाय् मखु, थन सु साछि नं मदु । थनिं न्हेनु त्वालं थ्व हे थासे ल्वाय्त छ वा धया सरासर वन । फाँ नं खुव तःधं जुया पासापिंथाय् वना थनिं न्हेनु त्वालं सिंह नाप ल्वाय्गु जुल धका जूगु खँ फुकं कन ।

थ्व खँ न्यनेवं मेपिं फुकक फाँतयेसं धाल - "आ धासा फुतका ! गज्योम्ह मूर्ख छ सिंह नाप नं भीपिं ल्वाय् फैला ? सिंह भीपिं सकसितं नेगु ग्वसा ग्वल का ! उलि नं मस्यूमह । थःगु शक्ति थुलि दु धका मस्यु मेस्या सिंह नाप ल्वाय्गुखँ ल्हाइ ।" थःथिति पिनिगु खँ न्यनेवं व फाँ ग्याना धाल - "आ छु यायगु ले ? ल्वायगु वचन बिया वे धुन । वचे ज्वीगु उपाय छु दु ?" अले मेपिं फाँतसें व यात बुद्धि बिल । "अथे जूसा छ न्हेनु तक ऋषिपिं भारा च्वनी थाय् गाले वुत्तु बुला म्हा गंका न्हेनु दु खुनु सीतं म्हा प्याका सिंह वई थाय् फेया धार पाखे च्वना च्वं । सिंह धयापिं फोहोर ज्वीगु मयो । नवोगु खना साप ग्या । अले नवोगुलिं सिंह छ नाप ल्वाइ मखु छ हे त्यात धका तोता थकी ।"

वं गथे पासापिसं धाल अथे हे यात । न्हेनु दु खुनु न्हापां हे सिंह वइ पाखे दना च्वन । सिं वया फाँया म्हा नतुना स्वःबले नवोगु खना खिं बुला तगु सीका धाल- "हे फाँ ! छं साप ज्ञां देका बचे ज्वीगु उपाय ल्वीका वल । यदि छं मल मूत्रं वुत्तु बुला नवेक फोहर याना वल । उकिं छन्त म्हुतुं नेगु ला छु, तुतिं तक नं थी

मास्ते मवो । छ ल्वाय् म्वाक हे त्याम्ह जुल । आ छ माथाय् हुं धया थ नं थःमाथाय् वना नसा माः वन ।
अवले फाँ आ बुढा भिक्षु व सिंह थौं बुद्ध जुल ।

अलीन चित्त जातक

गौतम बुद्ध श्रावस्ती जेतवन विहारे विज्याना च्वंगु अवस्थाय् छम्ह अल्सीम्ह, वीर्यहीनम्ह भिक्षुया कारणं
थ्व जातक बाखँ कना विज्यागु खः ।

वसपोलं उत्साह हीनम्ह भिक्षुयात सःता आज्ञा जुया विज्यात - “हे भिक्षु छ्. उत्साह तोता लाः ?
अल्सी जुया ला ?

भिक्षुं लिसः बिया धाल - “सत्य खः ।”

शास्तां धया विज्यात - छं न्हापाः न्हापा उत्साह याना लापाय् थें जाम्ह ह्याउं मचायात भिनिगु
योजन दुगु (४८ क्वे) वाराणसी देश त्याका बिया उपकार यात । थौं छाया छ् दुःखं मुक्त ज्वीगु शासने प्रवजित
जुया नं छाया उत्साह हीन जुया च्वना ?” थुलि धया न्हापाया खँ न्हयथना विज्यात ।

ण्हापाःन्हापा वाराणसी देशे ब्रम्हदत्त जुजुं राज्य याना विज्याना च्वंगु समये वाराणसीया लिक्कसं छ्गू
सिकमितेगु गाँ दुगु जुया च्वन । अन न्यासःम्ह सिकमित च्वनाच्वन । अपिं सिकमित नदी लिसें द्रुंगाया च्वना
थाहां वना च्हे जङ्गले वना सिमा पाला थां, नीना, धलिं लुखाया चौकोस आदि छें यात मामागु सि फुक्कं अन
जङ्गलेसं देका द्रुंगाया तया देशे हया धा धाम्हसित धाःधाःथे च्वंक छें दना वीगु जुया च्वन । थुकथं जङ्गले वना
सिं कया अन जङ्गले हे च्वना छें यात मामागु सामान देका देशे वया छें दना बिया ध्यबा कमाय् याना जीवन
हना च्वन ।

छ्न्हु जङ्गले इमि पाल ग्वया सिं ज्या याय्गु ज्यासःया लिक्कसं छ्म्ह जङ्गली सिकमियात सिखोतं तुतिइ
सुया सिख्वं दुनेसं थाना च्वगुलिं तस्सकं न्हि दया वया गनं वने मफया दुःख सिया च्वन । अले व किसिं मी
तल । जि अथें सिना वनेगु स्वयाला हुं सिकमी तयेथाय् वना अमिगु पाखें छुं उपकार जुसा म्वाय् दैला धयागु
मती तया मफु मफु सिकमितय् ज्या याना च्वंथाय् थ्यंक वन ।

अले सिकमितसें दुःखीम्ह किसि खना माया व करुणा वना किसिया लिक्क वना स्वःवन । किसिया
साप वेदना जुया च्वंगु खन । किसिया दुःख कष्ट खना माया व करुणा वना किसिया तुती दुहाँ वना च्वंगु
सिख्वं लिक्कया वास तया बिल । न्हि पिकया बिल । किसिया घाः याकनं लना वन । अयनं किसिया थःगु थासे
वनेगु मती मद्दु । वयागु थासे वया कला व काय् छ्म्ह दु । अथे नं व थःगु थासे लिहाँ मवंसे अनसं च्वंच्वन ।
छ्वाय् धासा सिकमितसें याना जिगु प्राण बचे जुल धयागु गुण लुमंका इमिगु सिं ल्हयेगुलि गुहाली बिया
उपकार यानाच्वन । मामागु तक्क फुक्क ज्या याना बियाच्वन । अले वयात सिकमितसें हे नका त्वंका लहिना
ज्या कयाच्वन ।

लिपा किसिया मती वन - “आ जि बुढा जुल । ज्या बाँलाक याय् मफुत । यक्व बल दुम्ह आजानीय
बल व शक्ति दुम्ह काय् यात थन हया थुपिं उपकारक सिकमितेगु सेवा याके । जि जङ्गले षयँक च्वं वने
धयागु मती तया थःगु थासे लिहाँ वना थः काय् तया आजानि किसियात जुगु खँ फुक्कं स्यना बिया काय
अनसं तोता थःहाकनं जङ्गले वन ।

तुयुम्ह आजानीय किसिं अबुयात प्राण बचे याना ब्यूगु गुण लुमंका सिकमितसें धाधागु ज्या याना
गुहाली बिया च्वन । सिकमितसें नं व किसीयात याक काय्यात थें माने याना बाँलाक नका त्वंका च्वन । व

किसिं ज्या दइबले मनं खना ज्या याना बी, ज्या मदैबले खुशी वना मोल्हुया म्हित वनीगु जुया च्वन ।
सिकमिते मस्ते नं किसिया स्वँ ज्वना म्हितः वनीगु जुयाच्वन । आजानी (भिंंगु जाति) धयापि किसि, सल,
मनूतसें सुनानं लखे भारा पिसाब याइ मखुगु जुयाच्वन । उकिं व आजानी किसि नं खुसी गबले भारा पिसाब
मयास्य नदीया सिथेसं मलमूत्र तोता तइगु जुयाच्वन । छन्हु च्वे जङ्गले तसकं वा वोगुलिं खुसी वा वल । अले
वं नदिया सिथे मङ्गल आजानी किसिं भारा च्वना तगु गंगु च्चीक यंका वाराणसी देशया घाटे छथाय् थाना
च्वन ।

छन्हु अन वाराणसी जुजुया किसितेत किसि मागतसें मोल्हुकेत नदी सिथय् यंकल । किसित उखें थुखें
नजक नतुना खुसी कुहाँ मवंसे बिस्थुं वनेत जक सन । अले किसि मागःनं किसिया वैद्ययात धावन । किसिया
वैद्यं मती तल - 'लखे अवश्य छुं विघ्न दु ज्वीमाः धका मात्तु माला स्वबले घाटया सिथे मंगल किसिया भारा
खना थ्वीका काल किसित मोल्हु मवंगु कारण थ्व हे खः । मंगल किसिया गोबरं थथे जुगु खः धका सीका व
मंगल किसिया भारा भारा धम्प छगले तया लः ल्वाक छ्याना संका किसिते म्हे बुत्तु बुला बिल । मंगल
किसिनं बास वल । अले किसित खुसी क्वहाँ वना मोल्हुवन । थ्व खँ जुजुयात कना किसि मागःतसें धाल -
"महाराज ! व मंगल किसि माला थन हये योग्य जू ।"

थ्व खँ न्यना वाराणसीया जुज थः हे डुंगाय च्वना नदी लिसें थाहाँ वना सिकमित च्वंच्वथाय् थ्यंक
वन ।

तयुम्ह मंगल किसि खुसी मोल्हुया च्वंमेस्यां जुजु सवारी जूगु खनां याकनं सिकमीतेथाय् वना सुंक
च्वंच्वन । सिकमीतसें जुजुयात स्वागत याना हया थःपिनिगु पाले फेतुका बिन्ति यात - "महाराज ! सिया
आवश्यक जूसा मनू छम्ह छोया हया बिज्यासा मामागु सिं दरबारे थ्यंक तये हया बी । महाराज छाय् थन
थ्यंक कष्ट सिया बिज्यानागुः । अले जुजुं आज्ञा जुल - "जि सिया लागी थन वयागु मखु । थ्व न्ह्योने च्वंम्ह
मंगल किसिया लागी वयागु खः ।

सिकमितसें धाल - एसा महाराज ! मंगल किसि यंका बिज्याहुं । तर किसिं वनेगु इच्छा मया । किसि
संहे मसंसेच्वं च्वन ।

जुजुं किसिया वैद्य तेके नयन- थ्व किसि छाय् वनेगु इच्छा मयागु? वया वने म्हाःगु कारण छु ।
किसिया वैद्यतेसं धाल -किसिया मू सिकमितेत बीकातिनि वनेगु वयागु मनसुवा खः ।
थ्व खँ न्यनेवं जुजुं किसिया पालि ख्वाँय् दुथाय् प्यपा तुतिया क्वसं छगू लाख लाख दांया प्वः प्यप्वः तया बिल
। अथे नं मंगल किसि जुजु नाप वनेगु इच्छा मया ।

अले जजुं सिकमितेत इमि कलापिन्त व मस्तेत म्हितं छजु छजु वसः पर्सि मामागु बिस्त्रेलि तिनि मंगल किसि
सिकमितेत पुलु पुलुं स्वस्वं स्वा संकुक संकु जुजु नाप वन ।

महाराजां मंगल किसियात राजधकान ब्वना य.कल । किसिगले व शहरे भारि नक्सां छाय्पा याकल । शह
चाहिकामंगल किसि यात किसिगले ते यंकल । किसियगः चगूलि सुगन्ध बास वेका तल । किसियात लिसां
तिका बाँ बाँलाग वस्तं छाय्पा याना अभिषेक याय् धुनेजं जुजुया मंगल किसि जुल धयागु घोषणा नं याना
बिल । थः बराबरगु दर्जा प्रदान याना बिल

व तयुम्ह मंगल किसि वसें निसें व राज्य व देश चक्रवर्ति राज्य थें जुया वल ।

थुकथं समय बिते जूजुं वना च्वन । बोधिसत्व वडामहारनीय गर्भे बासं च्वं बिज्यात । बोधिसत्व गर्भे बिज्याना
भिला दबले महाराज परलोक जुल ,

जुजुया पासा मंगल किसियात जुजु परलोक जूग खँ कन धायवं नुगचु तज्याना सी धका ख मकंसे तैतल ।

वाराणसी देशे जुजु मद्दु धयागु सकिा कोशल जुजुं चिट्ठिचिया हल-छिमिगु घेरे याना ते धुन । छिमिगु देश तोता बीगु लाकि लडाइ ल्वायगु:

वाणसी देशया मंत्रा पिस.वजनतां नगर द्वार बन्द याना (ध्वाखाया खापमा तिना) कोशल जुजुयात चिट्ठी च्वया छवत- महाराज ! मि जुजु स्वर्ग वास जुल खः । जिमिगु देश सूनय जुल । त जिमि बडा महारानी गर्भवतमिह दनि । ज्योतिष तेगु शास्त्र बमोजिम जिमि महारानिं थनिं न्हेनु त्वालं काय् व्वीकितिनि । किं न्हेनु पिया विज्याहुं । छुं जुया काय् मबुल धासा देश तोता बी ।

कोशल जुजु देशं पिने न्हेनु तक पिया च्वन । न्हेनु दुखुन धात्थें जाम्ह बाँलाम्ह लछि.लाम्ह काय् मचा बुल । अले होशल जुजुयात खबर छवल आ लडाइ ल्वायगु जुल ।

म्हाइपुसे च्वना दिक्क जुया च्वंगु जीवन यात न्हाइपुसे च्वंका उत्साह बढे याना जन्म काःमह राजकुमार जूगलिं वयागु नां अली न चित्त राजकुमार धका तया बिल ।

व जन्मजू खुनु निसें वाराणसी देशया पिनी कोशल जुजु नाप युद्ध जुल । लडाइमे ल्वा वनी पिन्त हःसे धाइमह नाये मद्दुगुलिं सिपाइत बुना भति भति लिज्यान वल । लडाइमं बुइथें च्वंगु खँ महारानीयात कना धाल - भी मंगल किसिं महाराज परलोक वंगु खँ नं मस्यू, राजपुत्र जन्म जूगु नं मस्यु हानं कोशल जुजु नाप लडाइ जूगु खँ नं मस्यु । थ्व फुक्क खँ मंगल किसियात कने माल ।

थ्व खं न्यना महारानी बिचा यात-मंगल किसियात कने माल, बोधिसत्व राजकुमारयात बाँलागु इचां भुना मंगल किसियाथाय् यंका धाल - भो मंगल किसि ! छं पासा जुजु परलोक वने धुंकल, छं नुगपाँय् तज्याइ धका छन्त छुं मधासे तोपुया तया । आः राजकुमार नं बुल । बुसैं निसें कोशल ज नाप लडाइ जुल । आ लडाइमं बुइ थें च्वन । थ्व राजकुमार यात कि छं तुतिं न्हुया स्याना व्यु कि मखुसा लडाइमं त्याका व्यु ।

थ्व खँ न्यनेवं मंगल किसि राजकुमार यात स्वथं ल्वहना कया थःगु छ्योन तया मिखां खोबि वेका महारानीया ल्हाती सं राजकुमार बिया लडाइमे वन । अन हुल तछ्याना कोशल जुजु नाप ल्वायत पिहाँ वना मनत्रगण नं किसिया ल्हू ल्यू लडाइ ल्वायत तयार जुया वन । किसिं थःगु तालं शब्द पिकया वीर्य पूर्वक सरासर युद्ध भूमिइ वन ।

सरासर वना हुल तछ्याना कोशल जुजुयात ज्वना राजदरबारे हया बोधिसत्व कुमारया तुति क्वे तय थ्व राजकुमार मचा धका हिपे याय्मते, हिपे यातकि छंगु प्राण तुरन्त वनी धका ख्याना हानं दुःख बीमखु धाय्क बोध याना मन बदले याना तोता छोट । अबलेनिसें बोधिसत्वया राज्य उन्नति जुल । सुनानं विरोध याय् मफुत । अथें हे चक्रवर्ति जुजु जुल । राजकुमार न्हेदँ दुबले राज्याभिषेक याना अलीन चित्त नामं प्रसिद्धमह जुजु जुल । धार्मिकपूर्वक राज्य याना जनताया हित सुख याना बिल । थ्व खँ न्यना भिक्षुपिसं नं उत्साह याना अरहत मार्गफल लाभ याना काल ।

अबले माँ, महामाय बौ शुद्धोदन, राज्यकया व्युमह किसि असिचाम्ह भिक्षु, किसिया बौ सारिपुत्रा समन्त कोशल जुजु मोगगल्यायन, आलीन चित्र कुमार जि, ।

विनीलक जातक

गौतम बुद्ध श्रावस्ती बिहारे बिज्याना च्वंगु अवस्थाय् देवदत्तं भगवन बुद्धया पह याना क्यनीगु स्वभावयात कया थ्व जातक कना बिज्यागु खः ।

देवदत्त गयालीसे च्वंबले अग्रश्रावक सारिपुत्र व मोद्गल्यानपिं वयाथाय् बिज्यागु अवस्थाय् बुद्धं गथे गथे याइगु खः अथेन्तुं पहयाना का सारिपुत्र ! आ छं उपदेश व्यु धका तोता आराम का वंतले अग्रश्रावकपिसं (हाहाले लगे जुया देवदत्तया पँ लिना वोपिं) भिक्षुपिन्त यथार्थ ज्ञानया खँ कना बोध याना बुद्धयाथाय्न्तुं लित व्वना हल ।

गौतम बुद्धं न्यना बिज्यात - देवदत्त छु याना च्वन ले ?

सारिपुत्र व मोग्गल्लयान महास्थविरपिसं खंगु व खःगु खँ प्वंका धया बिज्यात- देवदत्तं जिपिं खनेवं छल्पोलं छु छु याइगु खः अथे हे (बुद्धया) पह याना आसन तोता बाखँ कँ धया दुने व्वन । अले जिमिसं देवदत्तया न्त्यो वया च्वंतले ज्ञां मदुपिं भिक्षुपिन्त सत्यमार्ग क्यना बोध याना थन व्वना हया ।

देवदत्तं थःके बुद्ध गुण मदेकं मह जक पिकया जूगुलिं तःधंगु पापकर्म याना च्वन । अथे अयोग्यथाय् पह पिकया पतन जूगु स्यना वंगु आ जक मखु न्हापा न्हापा नं जू धयागु खँ बुद्ध कना बिज्यात ।

न्हापा बिदेह देशया मिथिलाय् बिदेह जुजुं राज्य चले याना च्वंगु समये बोधसित्व व जुजुया अग्रमहारानीया गर्भे जन्म का बिज्यात । वसपोल तःधिक जुसेलि तक्षशिलाय् वना फुक्क विद्यां पारंगत ज्वीक सय्का अबु जुजु परललोक जुसेलि बोधसत्त्वं राज्य याना च्वन ।

उगु समये छम्ह सुवर्ण हंसराजया कोनाप प्रेम जुया व कोया पाखें मचा छम्ह दत । व मचा हंसराज थें नं मच्चं कोथें नं मच्चं । छगू अनौथाम्ह वंचुसे च्वंम्ह भंग जात थें च्वं उकिं वयात विनीलक धका नां छुना बिल ।

सुवर्ण हंसयाथाय् हे जातम्ह काय् निम्ह जङ्गले दुगु जुया च्वन । अथे नं सुवर्ण हंसया मन मच्चं, कोया पाखें दुम्ह मचाया माया वं, उकिं न्हिं छक को कालया पाखें दुम्ह मचा स्वः वनीगु जुया च्वन ।

छन्हु सुवर्ण हंसया थः हे काय्पिसं न्यन - अबु ! न्हिं छरु मनूतेगु देशे वनेगु छाय् ?

हंसराजां धाल - खः जि को छम्ह नाप सहवास जूगुलिं मचा छम्ह दत । वयागु मायां न्हिंन्हिं अन वना च्वनागु ।

काय्पिसं धाल - मनूत दुगु शहरे न्हिंन्हिं वनेगु मज्यू । मनूतसें खन कि दुःख बी, ग्यानापु, खतरा ज्वीफु । उकिं जिपिं वना ब्वाया योम्ह मचा कया हे न्है ? अबुया अनुमति कया मिथिलाया लिक्क को व मचा निम्ह दुथाय् वना थ्व मचायात जिमि ब्वां काय्के हःगु धका खँ कन । चिरिमाँया अनुमति कया (खच्चरा) किजायात छपु कथिचाय् फेतुका निम्ह सुवर्ण हंसपिसं निखें वांन्याना आकासं व्वया मिथिला शहरया च्वंच्वं हया च्वन ।

अबले मिथिलाया विदेह राजा नं तयूपि प्यम्ह सलं सालीगु रथे च्वना देशे परिक्रमा याना च्वंगु जुया च्वन ।

अले व विनीलक कोया मचां नं मती तल व विदेह जुजु व जि छु हे पाः धका ! व जुजु प्यमह तुयूमह सलं साला च्वंगु रथे च्वना देश चाहुला च्वन । जि सुवर्ण हंसतयूसं साला च्वंगु रथे च्वना आकास मार्गे वना च्वना । थथे मती ततं म्हुतुं धया हे हल - जित सुवर्ण हंसं सालाच्वन मिथिला जुजुयात सलं सालाच्वन । जि व जुजु छुं मपाः ।

थनि न्यने धुनेवं सुवर्ण हंस दाजुकिजापिनि साप तँ प्यहाँ वल । थ्व कोयात थनसंतु कुतुका वने लाकि छु ।तर अबुया उपरे गौशब तथा वं न्हयाग्गु फुँई यासां सहयाना अबु सुवर्ण हंसराजायाथाय् थ्यंका बिल । अले कोया मचां थःत विदेह जुजु समान भापिया जिमित नोकर समान फुँई पिकागु खँ प्वंकल ।

अले बौम्ह सुवर्ण हंसया नं थः ताले मलागुलिं थः काय्पिन्त नीचम्ह कों हे हेपे याका च्वने माल धयागु चाय्का धाल -थःगु दर्जा मस्यूमह कोयात वया मांयाथाय्तुं तथा वा धका त्क्य छ्वत । अबले विनीलक देवदत्त, निम्ह हंसत अग्रश्रावक निम्ह, बौम्ह हंस आनन्द, विदेह जुजु थौं बुद्ध जुल ।

मणिचोर जातक

भगवान बुच वेलुवन विहारे विज्याना च्वंगु अवस्थाय् देवदत्तं सम्यक सम्बुद्ध यात स्यायत मेहत याना च्वंगु खँ न्यना वसपोलं थ्व जातक कना विज्यागु खः ।

हे भिक्षुपिं देवदत्तं जि स्यायत मेहनत यागु आ जक मखु न्हापा नं कुतः याना च्वंगु खः तर स्याय् मफु धयागु वाखँ कना विज्यात ॥

न्हापा वाराणसी देशया सत्तिक तगू गामे महाजन (सेठ) या कुले जन्म जुल । व कुमार तःधिक जुसेंली वाराणसी देशं तम्ह कुल कुमारी बयाहा याना हल । व मिसा साप बाँलाम्ह, स्वे हे यइपुसे च्वंम्ह जुया च्वन । अप्सरापिं थें शोभा_म्ह रुप समपन्नम्ह जुया च्वन । वया ना सुजात खः । व प्रतिव्रता जक मखु सदाचारिणी जुया च्वन । व पिसां न्हिं न्हिं माजु बाजु व भातयात मागु सेवाया ज्य मनं खना याना च्वन । इपिं निमित्तपू तं छगू हे चित्त जुया मिले चले जुया च्वन । उकिं इमिगु जीवन न्हयाइपुक न्हयाना च्वन ।

छन्हु व सुजाताया थःछें वनेगु इच्छा जुल । अले थः भात बोधिसत्वयाके थःछें वने माल धका पिरे यात । ज्ञानिम्हभातं थः योम्ह कालाया चित्त दुःखे याइ हे मखु । अले बोधिसत्वं ज्यु धका अनुमति जक ब्यूगु मखु लें नेत मरिचरि सहितं मागु सामान गाडाय. तथा थःम्हं हे त वनेत तयार जुल । गाडाय न्हयोने थः च्वन । थः मिसा सुजातायात ल्यूने तथा वना च्वंबले वाराणसी शहरया लिक्क थ्यनेवं छगू पुखु सिथे रथ दिका अन पसुखुली मोल्हुया निम्हेस्यां थःपिसं ज्वना वयागु मरि नल ।

अनं हाकनं बालाक वस्तं पुना बोधिसत्व न्हयोन सुजाता ल्यूने च्वना वाराणसी शहरे रथ दुत यंकल । अपिं शहरे दुने थ्यंगु अवस्थाय् वाराणसी च्वंम्ह जुजु मंगल किसि गया देशे जवं सवारी जुया च्वंगु जुया च्वन । अपिं दुथाय् हे जुजु नं थ्यंक वल ।

अले इमिगु रथ लँय सिथं सिथं यंका सुजाता रथया ल्यू ल्यू वना च्वन । अबले जुजुया मिखा अप्सराथें बाँलाम्ह सुजाता पाखे लात । जुजुया मिखा जक मखु चित्त नं काम वासनां चंचल जुल । जुजुं छम्ह मन्त्री यात सता धाल -

हे भणे (सज्जन) छ वना हूँ वना च्वंम्ह बाँलाम्ह मिसाया भात दु मद्दु सकि वा । मन्त्री वना भात दुम्ह धयागु सीका जुजुयाथाय् वना धाल - महाराज ! व मिसा भात दुम्ह खः वया भात रथे च्वं च्वंगु दु ।

जुजुया मन व मिसाया पाखें तापाके मफया थःगु काम वासना यात दबे याय् मफया न्हयागस याना नं भातम्ह स्याना व मिसा महसे तोते मखु धया थें मती तया छम्ह मनू सःता धाल स्व ! थ्व जिगु पकरि ज्वना छ लें वनेथें याना सुनानं मखंक हूँ मनूया गाडाय् तिजक तया वा ।

व मनू नं जुजुया आज्ञा अनुसार याय् धुन धाय्वं जुजुं जिगु पकरी तन देश भरी मालास्व धका घोषणा याना बिल । पिने पिहाँ वनेगु ध्वाखा तिना बिल । फुक्क भन माला स्वस्वं वहे गाडाचाय् लुया वल । अले छु मानि सुजाताया भातयात पकरी खुं धका ज्वना जुजुयाथाय् यंक बिल ।

जुजुयात मागु ला व मिजं स्याना वया कला थःथाय. ते हेगु खः । व मिजंयात मसाने यंका स्याय. यंकी धका हुकुम जुल ।

अले सिपाहतसेव मिजंयात ल्हा प्यपुंक चिना कोर्दा दादां देश चाहिका दप (शमशान) पाखे यंका च्वन ।

सुजाता नं थः भातया ज्यू ल्यू ख्व ख्वं वना च्वन । द्यपे थ्यनेवं व मिजं यात गोत्वीका छेयों तवाल्हाय् धका ठिक ठिक यात ।

अले उथाय् लाक सुजातां थःगु शील व सत्य प्रतिब्रता धर्म वः कया अधिष्ठान यानाथ्व संसारे भिंपं निर्दोषी मनूतेत रक्षा याईपिं सुं मदुला, देवतापिं गन वना च्वन ल्या? थुकथं अनेक प्रकारं थःगु शील व सतय धर्म लिधंसाकया बिलाप याना च्वंगु सः इन्द्रलोके थ्यन ।

इन्द्रलोकं इन्द्रमहाराज तुरन्त वया दपे पालेत गोत्वीका तम्ह मनू यात किसिम्हे तया बिल । किसिम्हे च्वंम्ह जुजु दपे गोत्वीका बिल । मनूयात पालीम्हेस्या होश हे मद्दु सुजाताया भात धका पागु जुजुया गपः प्यदना च्वन । सुजाताया भात किसिम्हे च्वं चवन ।

अनं स्वः वैच्वंपि मनूते अकमके जुया च्वन । आश्चर्य चाया हाला च्वन थ्व छु जूगु ।

अले इन्द्र सकसितं थ्वीक बिल थ्व जूगु फुकं थथःगु कर्म खः । थः थःम्हं यागु कर्मया फल भोग याना च्वंगु खः । आवनिसें छिमिथाय् न्हूम्ह जुजुं राज्य याइ । छिमिथाय् भिना वइ । थ्व मनू भिंम्ह खः । थुलि धया बोधिसत्वा यात राज्याभिषेक बिया सुजाता यात वडा महारानी याना बिल । (थःगु थासेतुं लिहाँ वन ।)

देसवासि पसं इन्द्रं भिंम्ह जुजु दत धका हर्षमान यात अले इन्द्रं न आकासे चवना आ थ्व धर्मदुम् जुजुं राज्य याई धर्म दुम्ह जुजुं राज्य यातकि समये वा वई पित्यागु भय, रोग भय, सस्त्र भय थ्व स्वंगू भय दै मखु धका देशवासिपिन्त उपदेश बिया देवलोक वन बोधिसत्त्व नं धार्मिक राज्य याना स्वर्ग वन ।

अबले अधम्मिकजुजु देवदत्त इन्द्र अनिरुद्ध, सुजाता यशोधरा , इन्द्रं व्युम्ह जुजु बोधिसत्त्व खः ।

महापिङ्गल जातक

गातम बुद्ध जेतवन विहारे विजयाना च्वंगु अवस्थाय्देवदत्तया कारणं थ्व जातक कना विज्यागु खः ।

देवदत्तं बुद्धयात स्याय् धका षडयंत्र याना जूगु गुला दसेलि सी तेका तथागत शास्ताया दर्शन यायु धका जेतवन पाखे वना च्वंम्ह पापी यात पृथ्वीलं कुबी मफया (व पापीम्ह सित बद्धया दर्शन याके मज्यू धका मती तथा) जेतवन विहारयापिने जमीने तुना वन अथवा पृथ्वीलं नुना बिल ।

थथे देवदत्त बुद्धया दर्शन याय् मखंक जमीने तुना वंगु खबर न्यना सकल देशवासि श्रद्धावानपिं जक मखु देव ब्रम्हा आदि भुवने च्वंपि सकलें बुद्ध यात कथं सूथें दुःख विया च्वंम्ह देवदत्त थौ. महापृथ्वीलं फे मफया तुना वना धका लेले ताया च्वंगु खँ भिक्षुपिनि पुचले चर्चा जुया च्वंबले शाक्यमुनि तथागत थ्यंक विज्यात । तथागतं न्यना विज्यात - भिक्षुपिं थन सकलें मुना छु खँ ल्हाना च्वनागु ? जुया च्वंगु खँ कनेवं बुद्धं धया विज्यात - भिक्षुपिं ! देवदत्तया पाखें सुयातं हे हित व उपकार छुं मजू । आपासित दुःख जक विया वन । उकिं देवदत्त सिना वनं हर्ष जूगु आश्चर्यया खँ मखु । न्हापा न्हापा नं थज्योपिं सि बले मनूत साप लेता वोगु बाखँ कना विज्यात ।

परापूर्वकाले (न्हापा: न्हापा) बाराणसी देशे महापिङ्गल धयाम्ह जुजु. अधर्मपूर्वक , (मल्लेक) राज्या याना च्वन । थःगु इच्छा अनुसारं मन परे जनता यात तु प्यले यायगु मसिने तु तिसी थें चुसे याना शोषण याना दुःख विया च्वन । तस्सकं हारां जुया च्वं थें बचन नं छागू जुया च्वन । मेपिन्त दुःख वी दत धायवं न्हाइपुताम्ह जुया चवन । जनताया लागी दया माय धयागु भ्या भतिचा हे दुगु मखु । दरबारे च्वपिं महारानी राजकुमार व राजकुमारी अले मन्त्री पिनि नं योगु मखु । सुयां मन कमकं । सकस्यां मिखाय् च्वंगु कँ थें जुया व जुजु सुयां हे मयो ।

अबले बोधिसत्व वहे मभिंम्ह जुजुया काय जुया च्वन । कायम्ह राजकुमार जुलं सकसितं दया माय दुम्ह व हित सुखया ज्या याइम्ह । उकिं सकस्यां यो ।

बौम्ह महापिङ्गल जुजं तःदं मछि जनतायात दुः ख विया राज्य याना परलोक वन । जनतात फुक्क मुना वाराणसी छगूलि छायापा याना खुसी माने याना द्यपे थ्यंका यक्व घ्योतया दाह संस्कार याना बिल । नौ (खरानी) फुक्कं लखे च्वीका छोय् धुंका लिहाँ वया युवराज कुमार बोधिसत्व यात राज्याभिषेक याना देश छगूलिं ध्वजा पताका ब्वेका भारि नकसां मत च्याक थाय् थासे ध्वाका देक भिंम्ह न्हुम्ह जुजुया जय जय हाला नया त्वना उत्सव याना जुल । भीत भिंम्ह जुजु दत । याउल धयाजुल । थुकथं न्हेनु तक उत्सव माने याना जुल ।

मन्त्रीपिं व सकल जनतापिं लेले ताया उत्सव माने याना च्वंग स्वया बोधिसत्व जुजु दरबारे लिहाँ विज्याबले ध्वाखा पाले छम्ह हिकु हिकु ललं सास ताहा याना ख्वया चवन । जुजुं व ख्वया च्वंगु खना न्यन -

ए ! ध्वाखा पाले ! सारा देशवासीपिं जिमि अबु सिना लेताया उत्सव माने याना च्वना छ छम्ह जक छाया ख्वया च्वनागु : छन्तजिमि अबुं छुं तःधंगु उपकार याना तगु दु ला कि छु ? फुक्कसितं महापिङ्गल जुजुं दुःख बिल । आ न्हूम्ह दया माया दुम्ह जुजु दत धका न्हिल । छ हे छम्ह जक ख्वया च्वन । छन्त सिनावंम्ह जुजुं छु उपकार याना वन ले ?

अले ध्वाखा पिवा नं धाल - महाराज ! जि ख्वया च्वनागु पिङ्गल जुजुया गुण लुमंका मखु । व जुजु दुबले दुहाँ वंसां पिहाँ वंसा जिगु छयने च्याथु दाया वनीगु । उकिं छयों गुबलें याउसे मच्चं । फुंगे छयों दिके हे मजिक स्या । आ तिनि स्यागु भतिचा लन । पिङ्गल जुजु दुबलेकौतसें मुगलं न पाता दाय् थें जिगु छयने दुहाँ वंसां पिहाँ वंसां च्याथु भिथु दाया वनीगु आ अथे दायका च्वने म्वाल, तर व जुजु सिना नर्के वन ज्वी । व हारांम्ह

पिङ्गल जुजुं जित थेंतुं नर्के च्वम्ह यमदूत पिन्त नं कसा याइ । अले नर्के च्वंपि दिक्क जुया जुजु यात थनसं ते हइ । आ भतिचा याउंसे च्वना च्वंगु छ्यो हानं स्याका च्वने माली धयागु पीरं ख्वया च्वनागु खः ।

अले बोधिसतव जुजुं भरोसा बिया धया विज्यात - हे ध्वाखा पाले ! महापिङ्गल जुजु सिना गन थ्यने धुंकल । दपे यंकासलंसः सिंकु तया छ्येयका नौ ज्वी धुंकला व नौ यात नं सच्छिगः घलं लः हया चुइका छवे धुन । सी धुंकुम्ह गनं लिहाँ वै छु धका छं शोक व धन्ना कया च्वनागु? व जुजु लिहाँ वइ मखुत । ग्याय मते धका धैर्य बिया विज्यात । अबले निसें ध्वाखा पालेया म्ह कपाय्थें याउंल । न्हयो बाँलाक वल । आनन्दं जीवन हना च्वन । बोधिसतव जुजुं नं धामिक पुर्व राज्य याना स्वर्गवास जुया वन ।

अबले महापिङ्गल देवदत्त । काय्म्ह जुजु बोधिसत्व खः ।

गामणि चन्द जातक

तथागत शास्ता श्रावस्ती जेतवने विहारे विज्याना च्वबले प्रज्ञाया प्रशंसा या बारे कना विज्यागु जातक बाखँ खः ।

छनहु धर्म सभाय् भिक्षु पिनि थथे खँ जुया च्वन । हे आयुष्मन (पासासपं) भी गुरु बुद्ध धात्थें तःधंगु प्रज्ञा दुम्ह खः । महा प्रज्ञा दुम्ह, प्रसन्न प्रज्ञा दुम्ह , याकनं खंक्य फुगु प्रज्ञा दुम्ह, चर्कोगु प्रज्ञा दुम्ह, वसपोलया प्रज्ञा दुने थ्यंक दुग्योगु खः । बुद्ध थें प्रज्ञावानम्ह देव ब्रम्हा सहित थ्व लोके सुं मदु । थथे खँ ल्हाना च्वंथाय् वसपोल शाक्यमुनि बुद्ध विज्याना धया विज्यात भिक्षुपिं ! थन छिमि छु खँ जुया च्वंगु ।

भिक्षु पिसं धाल - छपिनिगु प्रज्ञा या चमत्कार या बारे खँ जुया च्वंगु खः ।

तथागतं धया विज्यात- बुद्ध प्रज्ञावान जूगु आ जक मखु न्हापा न्हापा निसें प्रज्ञावान धयागु खँ कना विज्यात ।

न्हापा वाराणसी देशे जन सन्ध धयाम्ह जुजुं राज्य याना च्वन । अबले बोधिसत्व जन सन्ध जुजुया अग्र महारानीया कोखे जन्म जुया विज्यात । व कुमार जन्म जूवले बाँलाक काला तगु लुं पाता यागु न्हाय्कं थें यचुसे च्वंगु खवा जुगुलिं व कुमार यात "आदास मुख" (न्हायकं थें जागु ख्वा) कुमार धका नां छुना बिल । बौमेस्यां : काय् राजकुमार न्हेद दुबले हे त्रिवेद व मागु फुक्क शिल्प शास्त्र आदि विद्या स्यना बिया तालिम याना थकल । राजकुमार न्हेद दुबले जन सन्ध जुजु स्वर्गवास जुल ।

मन्त्रति सकलें मुना भारि नक्सां जुजुया मृतयु संस्कार याना बिल । मदुम्ह महाराजया नामं दान धर्म याना याय् मागु ज्या सिधेकल । सकल मन्त्रीगणत मुना सलाह जुल - आ भी जुजु परलोक वने धुंकल । राजकुमार तसकं मचानिति , एसां व राजकुमार यात राज्याभिषेक याना बी माल । तर व कुमारं बुद्धि पूर्वक राज्या या फैला? कन्हे छक राजकुमार न्यालालये यंका वयागु बुद्धि छक परीक्षा याना स्वे माल धका खँ जुल । थुकथं खँ जूगु अनुसार मंत्री पिसं राजकुमार यात सता यंकल ।

राजकुमार यकव परिवारं चाहुइका बाँलाक छायपा याना तगु न्यायालये च्वंगु सिंहासने फेतुना विज्यात ।

राजकुमार सि.हासने फेतुइ धुनेपं निपां चूम्ह मा गुम्हकि न्यासि वने फुम्ह, भाय् स्यूम्ह न्हयोन हया धाल - थ्व मनू जमीन जग्गा सम्बन्धी व्वना तम्ह इंजिनियर, व्वना तम्ह विद्वानम्ह गुरु खः अबुया पालं निसें मान्यता बियातम्ह खः, गन छें दने ज्यू, गन च्वंगु जग्गाभिं फुं धाय फुम्ह खः । उकिं छपिसं नं थ्व यात राजदरबारया इंजिनियर या पदवी बिया सम्मान याना विज्याहं धका बिलि यात ।

राजकुमारं पालि निसें छयने थ्यंक म्हया लक्षण स्वया धाल -

भो मंत्रीपिं थ्व ला मनू हे मखु । थ्व ला माक खः गुम्ह कि देका तगु स्यंक्य जक सम्ह, छुं देके मसम्ह । थ्वं छु इजिनियर या ज्या याइ । जग्गा जमीनया छु खँ सीका काइ ?

थुलि खँ नयने धुनेवं खः महाराज धका धया मंत्री पिसं माक यात छखे चीका माथाय् वन ।

हान. छुं दिन लिपा वहे माक यात बाँलाक नयायधीशया वस्तं पुका राज सभाय् तया मंत्री मंडलं राजकुमारयात विन्ति याना धाल - छपिनि अबु जुजु जुया च्वंबले नयायाधीश याना तम्ह थ्व मनू खः । थ्व मनू न्याय शास्त्रं पारंगतम्ह खः । आ छलपोलं नंथ्वयात हे नयायाधीश यात बाँलाक स्वया थथे लिस् बिल-

भो मंत्रगिण, थ्व मन बसे तेफुम्ह मनू मखु । थ्व ला मनया बसे वनीम्ह माकः खः । थ्व माकः ख । थ्व माक नं गथे बुद्धिमत्तापूर्वक नयाय याय् फै ?

थुलि खँ न्यने धुनेवं मंत्रीपिसं माक यात छखे तया माथाय् वन ।

हानं छगू निगू हप्ता लिपा वहे माक यात बाँलाक वस्तं पुंका छमह सजजन थें च्वक भेष याना राजकुमार या न्हयोने हया धाल -

महाराज ! थ्व सजजन माँ बौ या सेवा बाँलाक याना थकालि पिन्त माने याना गौशब तया च्वम्ह, मनूया धर्म पालन याना च्वंमह खः । थ्वयात छुं सिरपा बिया बिज्याय् माली धका विन्ति यात ।

अले राजकुमारं व मनू पहा याम्ह माक यात स्वया धया बिज्यात - हे मंत्री गण ! थ्व स्वे हे चञ्चल चित्तम्ह मा खः । गनया सजजनम्ह मनू धका । थ्व माकः नं माँ-बौ, नाजु-किजा तता क्येहें धका दया माय तैम्ह मखु । प्यंगू संग्रह वस्तु (दान प्रिय वचन, अर्थ चर्या व समानत) संग्रह याय फुम्ह सजजनला मनू हे जक दै धका जिमि अबु महाराजां धयातगु दु ।

अले मंत्रीपिसं अथे हे खः महाराज धया व माक यात छखे छोया बिल । राजकुमार साप बुद्धि दुम्ह खः । म्ह जक मचा बुद्धिला पक्काम्ह खः । बुचि मचा मजू । उकिं थ्व राजकुमारं राज्य चले याय् फै धयागु निशचय याना राजकुमरा यात राज्याभिषेक याना आदास मुख थनिं निसें भी जुजु जुल धका घोषणा याना बिल ।

अबलें निसें बोधिसत्व कुमार न्हूम्ह जुजु जुल धका सारा देशं सिल । देशे राज्य नं बाँलाक धर्मकथं चले जुया च्वन । मचाम्ह जुजु जूसानं साप बुद्धि मानिम्ह पण्डितधयागु खँ नं सारा देशे फैले जुल ।

छन्हु मचाम्ह बोधिसत्व कुमारं राज्य चले याना बिज्याबले जनसन्ध महाराजाया किचले च्वना सेवा याना च्वंम्ह गा मणि चन्द धया मेसिया मती वन - व दरबोर च्वना ज्या यायगु धयागु थः बराबर वैस पिनिगु सेवा याय् दसा जक सुख व मज्जा दु । आजि जुल. बुढा ज्वी धुंकल । आ मचाम्हजुजुया तुतिकवे च्वना छु सेवा याय्गु? थज्योम्ह मचाया सेवा याना च्वनेगु सोया ला गामे वना बुँज्या याना जीवन हना च्वनेगु हे याउँसे च्वं थें च्वं ।

थथे मती तया भिं निक्वेति तामाक गामे वना बुँज्यायाना जीविका याना च्वन । वया बुँज्या यायूत गोरु नं मदु । छन्हु वा वेवं छम्ह गामे च्वंम्ह पासा याके गोरु छजो न्यया हया न्हिच्छि तक्कं बुँइ गोरु जोते याना घाँयू नका बहनी गोरु मालिकया छें पासायाथायू तः वन ।

अबले पासाया छें मिमित्पू नं जा नया च्वंगु जुया च्वन । गोरु निम्हं गोठे (सागले) छोया बिल । थः पासां जा नःवा धाइ धका मछाला गोरु जिममा मब्यूसे संक तोता पिहाँ वल ।

उखुनु हे चान्हे बैल निम्हं (खसि याना तपिं दों) खँ तसें खुया यंकल । अले कन्हे खुनु बैल या मालिक दना वया पखा तछ्याना गोरु खुया यंका तगु खंसा नं मस्यू मह याना गामणि चन्द याथायू वना धाल-
“पासा जिम्ह गोरु हिं ।”
वं धाल -जिं मिहग हे गोरु निम्हं छंथाय ते हे धुन ।

गोरु थुवानं धाल - छं जित ना गोरु धका जिम्मा बिया थकागु दु ला?

जिम्मा ला बियागु मदु धाबले गोरु थुवानं धाल- जितमब्यूसां बिया धाइमह एसा थ्व छंम्ह राजदूत जुल (छन्हु जिं ज्वना यंके) अबलेसिगु अन गाँया नियम अनुसारं अप्पा छपा जूसां थ्व राजदूछ धायू धुनकि जुजु याथायू वने मागु । जुजु याथायू मवन कि राजां डण्ड बी फु । उकिं गामणि चन्द गो थुवा नापं जुजु याथायू वने धका वन ।

थथे वना च्वच्वं बैल (दों) थुवायात धाल - पास जि साप ने पितयात हुं छें जिमि पासाय छें खा अन वना जा छक नया थनसं वे थन पलख पिपा चवं धया अनुमति कया सरासर पासयाछें वन । अन छें पासा मदु ।
पासाया कला छम्ह जक दु ।

गामणि चन्दं मिसायात धाल - जा छछा ने धका वयागु ।

पासाया कलामेस्यां धाल - बूगु जा मदुनि । पलख पिपा दिसँ याकनं जा बुका बी धका काचा काचां जाकि कुथिइ वना जाकि का वंम्ह कुथिं कुतु, वल । व मिसाया प्वाथे दया न्हेला तिनि दुम्ह जुया च्वन । मचा कुहाँ वल । मिसाया भाम्हे छें थ्यंक वल । अले वं कलाया विपत्रि खना गामणि चन्द यात धा - छं जिमि कलायात दाया मचा क्वकया बिया का मखुला ? धया ज्वना व नं जुजु याथायू यंकल ।

अले गामणि चन्द यात बिचे तया निहेस्यां निखे ज्वना यंकल । थथे वना च्वच्वं छगू गाँया ध्वाखायू थ्यन । अन सलजवा छम्हस्या सल खयाना यंकय मफया चवन । सल गामणि चन्द पिनि पाखे वया च्वन । अले सल जवा नं धाल - आम सल यात छक न्हयागुलिसां केका थुखे खयाना हति गामणि पाजु ।
अले गामणि चन्दं सल खयाना छवे माला अनसं च्वंगु लोहँ छग कया केका बिल संयोग बश ल्वहँचा सलया तुति लाना त्वाकाराक्क सलया तुति तोधुल ।

सल थुवा नं छं जिम्ह सलया तुति तोधुला बिल छ राजदूत का ! आ दरबारे नु धका ज्वन ।थुकथं अपिं स्वमहसिनं गामणि चन्द यात ज्वना यंका च्वंबले मती वन । थुमिसं जित जुजु याथायू ज्वना यंकीगु पक्का जुल । अन यंका जित थुमिसं थथःगु वस्तुया मू पुइकी तिनि । जिं दोहँ निम्हेस्या मू हे पुले मफु । मचा कुहा वोगु या छु पुलेगु ?सलया मू नं गन कया पुलेगु थथे पुले मफेका म्वाना च्वनेगु सिकं सिना वनेगु हे भिं ज्वी ।

थथे मती तथा वना च्वंबले तःजागु पहाड छगू खन । हले वं मती तल थ्व पर्वतं कव ब्वाना जि सीगुहे भिं
ज्वी । थुलि मती तथा ज्वना हपिं स्वम्ह सितं गामणि चन्दं धाल जि भ्रारा छक च्वना वे थनसं पलख पिया
च्वं धया पहाडया जंगलं क्वच्वा वन ।

अबले अन पहाडया क्वसं काय् व बौ निम्ह पुलु थाना चवंगु जुया च्वन । सी धका चवं कवबवा वोगू ला पुलु
थाना च्वंम्ह बुढाया छयने लाना थः मसी बुन्हा सित । अले काय्महसिनं बरा छजिमि अबुयात स्याइम्ह धका
गामणि चनद यात थ् छंमह राजदूत धका ज्वना यंकल । अ प्यम्हं गामाणि चन्द यात जुजु याथाय् यंका च्वंपि
जुल । थुकथं वना च्वच्वं छगू गाँया ध्वाखाय् मुखिया छम्ह नाप लात ।
मुखियां धाल - पाजु गामणि चन्द गन भाय् तेनागु
गामणि चन्दं धाल - जि जुजु याथाय् वने तेनागु ।

मुखियां धाल - एसा जुजु अवशयं नाप लाइ । जि जुजु याके छगू खँ न्यने मास्ते वो । जुजु साप विद्वान धागु
न्यना । जिगु थ्व सन्देश छगू यंका ब्यु

गामणि चन्दं धाल - ज्यू जिं न्यना वी ।

मुखियां धाल - जि न्हापा साप बाँला, ल्वे तं छुं मदु, ध्यबा नं यक्व दु, कीर्ति प्रशंसा नं यक्व दु, तर आ जि
मदुगु (कमल पित्त) ल्वे जुल । जुजु विद्वानम्ह खः वसपोलं थुकिया कारण अवशय स्यू ज्वी । छिं छक दया तथा
लुमंक थ्व प्रश्न या लिसः नयना जित छक कं भासँ न्हे ?

अनं सरासर वना च्वंबले मेगु गाँया ध्वाखाय् छम्ह गणिका (बेश्या) नाप लात । व बेश्यां नं पाजु गामणी
गन वने तेनागु?

जुजु नापला वने तेनागु धका लिसः बिल ।

बेश्यां धाल - पाजु गामणि चन्द जिगु प्रश्न छगू जुजु याथाय् थ्यंका ब्यू । जुजु सप विद्वान धागु न्यना ।
न्हापा जि यक्व ध्यबा दुम्ह लाभ सत्कार दुम्ह । आ जिथाय् सुं हे मिज मवल । नेत जाकि तक नं दुहाँ मवल ।
थुकिया कारण छु धयागु जुजुं स्यू । थुकिया लिसः छगू जित कं भासँ । वयात ज्यू धका लिस विया वन ।

अनं नं सरासर लें वना च्वंबले मेगु गाँया ध्वाखाय् ल्यासिम्ह मेजु छम्ह नाप लात । गामणि चन्द जुजु याथाय्
वने त्यंगु सिया वं नं थःगु छगू सन्देश जुजुयात न्यंका ब्यु धका धा - जि थ्छें नं च्वने मफु, भात पिंथाय् नं
च्वने मफु । थ्व छु जूगु धयागु कारण छगू जुजुं धागु खँ छक जित कंवा । व नं ज्यू धका स्वीकार याना बिल ।

अनं नं सरासर तब्यागु लँया सिथे छगू द्रुंबोचाय् च्वना च्वंम्ह सर्प गामणि चन्द जुजु याथाय् वना च्वंगु सीका
भो गामणि चन्द जुजु दर्शन या वनेगु जूसा जिगु सन्देश छगू नं जुजु याथाय् थ्यंका ब्यु । जुजु साप पण्डित
धागु न्यना । जिगु प्रश्न खः - जि नसा मावने बले जि ने पित्यागुलि जिगु म्ह चिकिचा त्या, तर नसा माः
वनेत चिकिचा त्यागु मह मन्हयं मन्हयं पिहां वने माः । हानं नसा माला नया वे धुनेवं जिगु म्ह तत्याजुल ।
तर जि गुफाय् दुहाँ वने वले अःपुक स्वाराक्क दुहाँ वनेफु । थथे छाया जूगु धयागु कारणं जुजुं स्यू व क नयना
जित धा वा । वनं ज्यू धका स्वीकार यात ।

अन तोता वना चव च्वं छम्ह मृगु नाप लात । व मृगं नं गन वने त्यनागु धका न्यंबले जुजु याथाय् वनेगु
धासैंली जिगु खँ छगू जुजु यात नय.का ब्यु धाल । जि मेथाय् घाँय् नः वनेगु मन हे मव फलनागु सिमाक्वे
जक घाँय न वने मंदु । जित वहे छथाय् च्वंगु घाँय जक सा मेथाय् च्वंगु मसाः । थ्व छु जूगु छक नयना
लिस जित कं भासँ । व नं ज्यू धका स्वीकार यात ।

अथे हे लें वना च्वं बले तित्तिर भं ग चां खना नयन गन वने त्यनागु ? जुजु याथाय् वनेगु धासेंलि न. नं फगु सन्देश छगू न्यंका लिसः ज्वना वा न्हे धाला जि छथाय् जक दुंमोचाय् च्वना हाले बले मधु स्वरं हाले फु । मेगु दुमोचाय् च्वना हाले बले स्वर बाँमला थ्व छु जूगु छक जित लिसः व्यु । ज्यु धया वन ।

हानं अथे हे लें वृक्ष देवता छम्हसे नं गामणि चन्द यात धाल - जुजु नाप लायगु साजिगु छगू खँ विद्वानम्ह जुजु यात न्यंका व्यु । जि न्हापा यक्व पूजा सत्कार लाभ जूम्ह खः । आ जूबले जिथाय् सुं छम्ह हे पूजा या वो मदु । थ्व छु जूगु छक नयना जित धा वा न्हे ? ज्यु धया वन ।

अनं सरासर वना च्वंबले नागराज छम्ह नाप लात । वं नं न्यन - पासा गामणि चन्द गन वने तेनागु?

जुजु याथाय् वनेगु धका लिसः बिल ।

एसा साव हे जिल का । छ जुजु याथाय् वने त्यन, जिगु खँ छगू न्यना व्यु । न्हापा थ्व पुखुली लः मोति थें यचुसे च्वं । आ थ्व पुखुया लः बुलुसी च्वन । ध्याच जक ज्वी धुकल । ब्याँचा जक ज्वी धुकल । थुकिया कारण छु खः जुजुं धागु खँ जि कं वा । व नं ज्यु धका स्वीकार यात ।

अनं उखे छगू नगरया लिककसं आश्रम देका च्वंपि ऋषितसें नं न्हापाया पिसं थें धाल - जुजु साप विद्वानम्ह खः न्हापा थ्व आश्रमया बगीचाय् फलफूल साप साः चाकुसे च्वं । आः धयागु ला फाकुसे च्वन । फल छत्ति रस मदे धुकल । थुकिया कारण छु खः जुजु याके छक न्यना व्यु ।

अनं उखे नगर द्वार या लिककसं छगू धर्मशालाय् ब्राम्हण विदार्थी छम्हस्यां न्यन - “भो गामणि चन्द, छ गन वने तेनागु ।”

“जुजुया दर्शन या वने तेनागु । ”

“एसा जिगु छगू सन्देश यंका व्यु न्हापा वेद गुलि व्वनेगु खः व फुककं बाँलाक लुमंका तेफु । आ ला व्वनागु फुककं होगंगु थले लः प्वंकेथें जुल । छत्ति मथा थ्व छु जूगु मथू । लुमंका ते मफुगुया कारण जुजु याके छक न्यना व्यु ।

गामणि चन्द थ्व भिगू प्रश्न ज्वना प्यम मनुखं घेरा लगे याका ज्वंका बोधिसत्व मचाम्ह जुजु याथाय् थ्यंके वना । जुजु सिंहासने च्वना न्याय याना च्वंगु जुया च्वन । गारुया मालिकं गामणि चन्दयात ज्वना जुजुया न्हयोने वन । जुजुं गामणि चन्द यात खना म्हसीकल थ्व जिमि अबुया विश्वासीम्ह सेवक खः । न्हापा जित बुया बुया म्हितका तम्ह । थुलि मछि छक गन वना च्वंगु ज्वी धका मती तया न्यन - भो चामणि चन्द, थुलिमछि वर्ष छ गन वना च्वना? छ मखनागु यक्व दत । आ छाय् थन वयागु?

वं लिसः बिल-खः महाराज ! जि छल्पोल या बौ महाराज परलोक जुसेंली छथाय् गामे वना बुँज्या याना च्वना । थौं जित थ्व मनुखं दोहया मुद्दाय् लाका रजादूत क्यना जित थौं तल्पोल याथाय् व्वना हल ।

अले जुजुं धाल - मुद्दाय् लाका ज्वना महगु जूसा छ थन वइ मखु ज्वी । छन्त मुद्दाय् लाका ज्वना हगु बेस हे जू । उकिं छन्त नाप जाय् खन । थुलि धया जुजुं न्यन - छन्त ज्वना हम्ह मनु गो ?

थ्व खः महाराज धका न्हयोने क्यन ।

जुजुं न्यन - जिमि चन्द यात ज्वना हयाम्ह छ खः ला? “खः महाराज”

छाय् ज्वना हयागु ?

थ्वं जिम्ह निम्ह दो.ह कया लित मब्युगुलिं ज्वना हया खः धका धाल ।

जुजुं गामणियाके नयन - खःला छं वयाम्ह गोरु निम्ह पचे याना लाः

गामणि चन्दं जूगु खँ फुक्कं कना

जुजुं दोह मालि याके नयन - छु छंम्ह गोरु सागल (गोठे) ते हः गु मखंला ?

“मखं महाराथ ”

हानं जुजुं धाल - जि फुक्क खँ स्यूम्ह व खंमे फुम्ह जुया जित आदासमुख धाइगु छ् मस्यूला उकिं मखुगु खँ ल्हाय् मते । सत्य खँ ल्हा ।

थुलि न्यने धुनेवं - गोरु ते हगु खँ धाल ।

जुजुं धाल - गामणि चन्द छं गोरु जिम्मा मब्यूगलि छंगु गल्ती जुल । थ्व मनुखं दोहं ते हगु खंक नं सीक सीका मखुगु खँ ल्हात, उकिं चन्द छ् हे राजकर्मचारी जुया खंकं नं मखं धागुलिं वयागु नं वया कला यागु नं मिखा लिक्कया व्यु । दोहं छजोया न्यीप्यंगू असलिफ पुला व्यु । थुलि आज्ञा जुया गोरु थुवायात पिने छोया बिल ।

पिने वना गोरु थुवा नं बिचा यात - निम्हस्यां मिखा मदेका न्यीप्यंगू २४ असलिफ कायं छयायत? तुरन्त गामणि चन्द या पालि भोपुया ख्वया धाल- विसमत दोहंया मू म्वाल । मेगु ध्यबा नं कया दिसँ । विन्ति धाय् जिमिगु मिखा छता ल्हावे मते धया बिस्सुं वन ।

मेम्ह मनु दुहाँ वया जुजु यात विन्ति यात - महाराज !थ्व गामणि चन्दं जिमि कलायात दा जक दाया मचा क्वकया बिल ।

जुजुं गामणि याके नयन - अथे यानागु खःला ?

गामिणिं जूगु खँ ब्याक्कं कना बिल ।

अले जुजुं व मनु याके नयन- थ्व गामणि चन्दं छिमि कला यात दाया मचा क्वकया व्युगुया प्रमाण बी फुला? वं मफु महाराज धाला

जुजुं धाल - आ छं छु धया च्वनागु ले छन्त छु माल ले?
व मनुखं धाल - आ जित मचा पलिसा माल ।

अले जुजुं आज्ञा जुल - ए गामणि आ छं वया कला छँ यंका मचा छम्ह मद्दु तले तया मचा छम्ह दतकि वया कला वयाततँ लित बी यंकी ।

अले व मनु गामिणि या पालि कवे भोसुना जिमि कदा छता छं कया स्यंके मते । वरु छन्तधयबा बी धया बिस्सुं वन ।

अनं लिपा मेमह ज्वना हम्ह सल थुवा यात दुने सतल । वं नं धाल - महाराज थ्व गामणि चन्दं जिम्ह सल यात अप्पां केका तुति तोत्थुल बिल ।

जुजुं गामणि याके न्यन - अथे जूगु खला ?

गामणि जूगु खँ फुक्कं कन

खँ नयने धुंका जुजुं सल थुवा याके न्यन - छं सल यात छक खयाना हति धयागु खःला?

मधया महाराज धाल ।

जुजुं आज्ञा जुल - जिगु न्हयोने मखूगु खँ ल्हाय् मते । खगु जक धा ५

अले वं धाल - सल खयाना हि धयागु खः ।

जुजुं आज्ञा जुल - गामणि चन्द, थ्वं सल छक खयाना हि धया नं मधया धाल उकिं वयागु मय त्वा लहाना ब्यु । सलया मू दोछि दाँ दरबारे हे कया पुला ब्यु ।

अले सल थुवा म्य त्वाल्हाइ धका ग्याना गामणि यात ध्यवा नं बिया क्षमा फोना विस्युंवन ।

अनं लिपा सुकू (पुलु) थाइम्ह काय वयाबिन्ति याना धाल -महाराज!थ्व गामणि जिमि अबु स्याम्ह ज्यानमार खः ।

जुजुं नयन - ए गामणि छं वया अबु स्याना ला?

गामणिं जूगु खा फुक्कं कना बिल ।

अले जुजुं पुलु बंजा यात धाल - आ छं छु याय् मास्त वल ले । छन्त छु माल ।

वं धाल - जित आ जिमि अबु माल ।

जुजुं गामणि सःता धाल-थ्व यात अबु पलिसा माल हँ । सीम्ह अबु लिहाँ वइ मखुत । आ छं वया माँ ब्याहा याना छ वया अबु जुया ब्यु ।

पुलु बंजा जुजुया हूकुम जक नयनेवं धाल - अहो जिमि सीम्ह अबुया कुल धर्म स्यंके मते । जिमि माँया पतिव्रता स्यंके मते बिन्धि धया ध्यवा बिया विस्युंवन ।

गामणि फुक्क मुद्दं त्यागुलिं लेले तातां जुजुयात बिन्ति यात- महाराज! लें नापलापिं यक्वसिनं प्रश्न न्यना हगु दु । छक न्यना बिज्याहुं । जुजुया अनुमति काय् धुनेवं ब्राम्हणं न्यंगु प्रश्नं निसें कया फुक्कं कन ।

जुजुं ल्युनेनिसें प्रश्न या उत्तर बिया बिज्यात । न्हापा ब्राम्हाण या न्हयस यात लिसः ।

न्हापां ब्राम्हण याथाय् इले हालीम्ह खा छम्ह दु । व खा हालेवं न्हापनं दना ब्राम्हणते वेद पाठ ब्वनीगु । उकिं अबले ब्वक्क वेद लुमना च्वं । लोमना मवं । आ इमिथाय् च्वंम्ह खा ई ब्यो मदेक हालिम्ह जुल । व खा बाचा

इले लासांहाली । द्यो तुइका नं हाली । बाचा इले खा हाली बले दना वेद पाठ याइबले न्हयो मगागुलिं वेद पाठ व्वने फु । द्यो तुइका खा हाली बले दना वेद पाठ व्वने मलावं ज्या याय् मालीगु । पाठ कोचाय्क्य मला । उकि वेद व्वलिसे फुक्कं लोमना वनीगु ।

ऋषिपिसं न्यना हगु प्रश्न या लिसः खः न्हापा ऋषिपिसं श्रमण धर्म पुरे याना कसिंनध्यान यायगुली परिश्रम याना च्वनीपिं खः । आः श्रमण धर्म तोता पाप कर्म लगे जुया च्वन । विहार (आश्रम) या फल फूल मिया भोजन प्राप्त याइगु दाता पिन्त फल बिया भोजन नाप हिला बला याना मिथ्या जीविका याना च्वन । उकिं अन फलफूल फाकुसे च्वना वःगु न्हापा थें तुं ऋषित धर्मात्मा जुया एकचित्त जुया श्रमण धर्म पाले यात धासा हाकनं फलफूल चाकुसे स्वाद दया वै । थज्यागु खँ जुजुं फुक्कं स्यू धका अषितसें मस्यू । थ्व खँ कना बाँलाक श्रमण धर्म पाले या धया ब्यू धका जुजुं हुकुम जुल ।

स्वंगूगु प्रश्न न्यना बोधिसत्व जुजुं आज्ञा जुल - इपिं नागराजात परस्पर त्वा जक त्वाना च्वंगुलिं पुखुली लः बुलुसे च्वना ध्याच जक थें जुल । इपिं न्हापा थें मिले जुया च्वंसा हाकनं ल यचुसे बाँलाना वै ।

प्यंगूगु प्रश्न या लिस बिया धया विज्यात - न्हापा व वृक्ष देवतां अन जङ्गले वइपिं मनूतेत रक्षा याना च्वनीगु । उकिं मनूतसें बलि पूजा याना माने याय् हैगु । आ रक्षा मयात । थःगु कर्तव्य पालन मयात । उकिं सुनानं पूजा मान याः मवल । यदि न्हापाथेन्तुं नूतेत रक्षा यासा हानं लाभ दया वइ । जुजुं थ्व फुक्क खँ स्यू उकिं मनूतेत रक्षा याना च्वं धया ब्यू ।

न्यागूगु प्रश्नया लिसः खः गुगु दोमोचाय. च्वना तित्तिर भंग हालीगु खः । अन तःले तःगोगु धन घः स्वथना तगु दु । व घः लिकया हिं धका आज्ञा जुल ।

खुगूगु प्रश्नया उत्तर । गुगु सिमाक्वे च्वना मृगं घाँय् नैगु खः व सिमाक्वे कस्ति हापो दु । व हाप्पलं कस्ति कुतुं वो घाँय् नया चाकुसे सागुलिं मेथाय् च्वंगु घाँय् मसागु खः । उकिं ने मफुगु खः । व कस्ति आप्व कया जित नं ब्यु, छन्त नं कया यंकि । अले व मृगं मेथाय् नं घाँय् ने फै ।

सर्पया प्रश्न यात लिस बिसे बोधिसत्व जुजुं धया विज्यात - व सर्प च्वंथाय् दुने जमीने धन प्वः सुचुका तगु दु । वं व धनया रक्षा यना च्वन । व धनया लोभं व मायां नसा माः वनीबले म्ह चीत्यासां थाकुक्क मन्हयं पिहाँ वे मागु । नसा माले धुंका धनया मायां म्ह तःत्यासां अपुक दुहाँ वने फु । व धन प्व छं लिकया हिं धका गामणि यात हुकुम जुल ।

ल्यासिम्ह मेजुया प्रश्नया लिसः । व ल्यासिम्ह मेजुया माँ पिनि छें (थःछें) व भातया छें या बिचे ल्यवो छम्ह दु । भात पिंथाय् च्वंसा नं ल्यवो जक लुमना नगु खुल खुल मिना च्वनां च्वने मफु । थःछें वने धका वनी बले ल्यवो नाप लाना वनीगु । थःछें च्वंच्वनी बले नं ल्यवो लुमना मन मच्चं । भात याथाय् वनेगु धका थःछें धया वइ ल्यवो नाप न्हयातले च्वना भात याथाय् वनी । वयात धया ब्यु जुजुं वयागु कु बानि फुकं स्यू । भात पिंथाय् हे जक बाँलाक च्वं मखुसा जुजुं ज्वना यंकि । जीवन सुखी जीव मखु, बाँलाइ मखु होश याना च्वं धया ब्यु धका जुजुं हुकुम जुल ।

वेश्याया प्रश्न या लिसः । न्हापां व रन्दी छम्ह मिजं याके बैना काय् धुंका वयागु इच्छा पुरे मज्जीकं मेपिंके बैना काइ मखु । आ वं न्हापां बैना कइ तयामेसित इच्छा पुरे मयासे लिपा ध्यबा कया तया मेसिगु इच पुरे याना इमान मदुगु ज्या यात । उकिं अआः वया थाय् सुं मिजंत मवोगु । ध्यबा नं प्राप्त मज्जूगु । यदि वं नियम बमोजिम भूवःलक वोलिसे इच्छा पुरे याना थःगु कर्तव्य पालन यास वयाथाय् मिजंत हानं वै । उकिं व थःगु धर्म मतोतुस्य स्थिर जुया च्वं धा ।

दकसिबे न्हापां यागु मुखिया यागु प्रश्न या लिसः। व गाँया मुख्यां न्हापा धार्मिक वा ज्याय पूर्वक मुद्दा व ल्वापु छिने याइगु खः। उकिं वयात मनूते साप यो। आपासिनं खुशी जुया उपहार व कोस्याली बी हइगु। उकिं व साप बाँला थ धन व यश दु हाः व घूस नैम्ह जुल। अन्याय पूर्वकं दोषीतेत निर्दोषी याना, डाका तेत ज्जन याना मखुथे नयाय याना च्वन। उकिं वयात हि मद्गु ल्वचं कमल पित्तं दुःख बिया च्वंगु। यदि आः नं न्हापा थेन्तु धार्मि पूर्वकं घूस मनसे नयाय पूर्वक मुद्दा दिने याना बिल धास न्हापाथें मान सत्कार दै। उकिं वयात धया व्यु धर्म पूर्वकं राज्य चले याना च्वंम्ह जुजु दु। मनपरे सना ज्वी मते। धार्मिक पूर्वकं न्याय याना च्वं धका न्यंका व्यु।

गामणि चन्दं जुजुयात फुक्कसिनं धया हगु सन्देश वा प्रश्न न्यंकल। जुजुं बुद्धं लिसः बी थें बाँलाक बी धुनेवं गामणि यात नं यक्व देक धन सम्पत्ति बिल। गाँ छगू नं बक्सीरु बिल। अनं पिहाँ वना गामणि चन्दं ब्राम्हण विद्यार्थी, तपस्व? नागराजा, वृक्ष देवता पित्त जुजुया लिसः कना तित्तिर भंग च्वनी थाय् च्वंगु धन प्वःकाल। अनं लिपा मृगया घाँय् नैथाय् सिमाय् च्वंगु कस्ति कया, जुजु यात बिया छवत। सर्प चवनीथाय् च्वंगु दुमोचा नं स्यंका धन घः कया बिल। ल्यासिम्ह मेजु, बेश्या व मुख्यायात जुजुया सन्देश बिया आनन्दं फुर्तिसातं गामणि गामे वना। जिन्दगी भर याउँक जीवन हना सिना वन। आदास मुख जुजु नं दान आदि पुण्य कर्म यना परलोक वन।

बुद्धं थ्व प्रज्ञा या खा कना विज्या बले आपालं मनूत श्रोतापन्न आदि जुल। अबले गामणि चन्द आनन्द खः आदास मुख जुजु थौ.बुद्ध जुल।

अब्भनतर जातक

गौतम बुद्ध जेतवन विहारे विज्याना च्वंगु अबस्थाय सारिपुत्र स्थविरं विमवा देशी यशोधरा स्थवीरी यात अँयागु रस दान व्यूगु कारण थ्व बाखँ कना विज्यागु खः।

गौतम बुद्ध बोधि ज्ञान लाना दकले न्हापां धर्मचक्र प्रवर्तन याना विज्याय् धुंका वैशाली कुटागार शालाय विज्याना च्वन। अबले पहाप्रजापति गौतमी न्यासः शाक्य कुमारीपिं व्वना बुद्ध याके प्रबज्या व उपसम्पदा (भिक्षुणीत्व) प्राप्त याना विज्यात। छुं दिन लिपा अपिं फुकं भिक्षुणीत नन्दकोवाद सूत्र न्यना अरहत जुल।

तथागत शास्ता श्रावस्ती च्वना विज्याबले राहलमात विमवा यशोधर देवीया मती खँ जुल - जिमि स्वामी नं प्रबजित जुया बुद्ध जुल। जि काय राहुल नं भिक्षु जुया अबुम्ह बुद्ध याथाय् च्वंवन। जि जक थ्व छँया जाले छु चवना च्वनेगु ? जि नं भिक्षुणी जुया श्रावस्ती वना सम्यक सम्बुद्ध यागु नं काय राहुल यागु नं न्हयाबल ख स्वया च्वने दै। थथे मती तया भिक्षुणी विहारे वना भिक्षुणी जुया आचार्य गुरुपिं नापं श्रावस्ती च्वना बुद्ध व काय राहु पिनिगु दर्शन याना भिक्षुणी विहारे बास याना च्वन।

अले व राहुल कुमारं थः माँ यशोधर देवी यात बरोबर विचाः या वइगु जुया च्वन। थुकथं विचाः यावइ च्वंबले छन्हु यशोधरा देवी प्वाः स्याका च्वन। उकि. पिने वया राहुल यात नाप ला वे मफुत। मेपिं भिक्षुणीपिं वया छलफोलया माँ मफु धका कंवल।

अले राहुल मायाथयवना न्यन - माँ यात छु वासः माल न्हापा न्हापा प्वा स्याइइ बले छु यायेगु।

यशोधरां धाल - प्रिय पुत्र ! न्हापा छें च्वना बले साख नाप अँया रस मिले याना त्वने बले प्वाथे च्वंगु फे शान्त जुया ल्वे लना वनीगु खः। आः भिक्षा फ्वना जीपिका याना च्वना। गनं अँया रस प्राप्त ज्वी ?

राहुल कुमारं धाल - जिं कुतः याय् फुसा अँ या रस माल हे धया पिहाँ विज्यात । राहुल श्रामणेरया उपाध्याय गुरु सारिपुत्र मास्थविर खः । आचार्य मोग्गल्लायन महास्थविर खः । कका आनन्द स्थविर जुल । अबु भगवान बुद्ध हे जुल ।

राहुल कुमार मेपिंथाय. मवंसे सारिपुत्र भन्ते याथाय् वना नुग मछिं खवा याना सुमुक चवं च्वन ।

अले सारिपुत्र भन्ते नं न्यना विज्यात -

राहुल ! छं छाया नगुमछिं खवा याना च्वनागु? छन्छत छु जुल ?

राहुलं धाल - खः भन्ते जिमि माँ यशोधराया प्वा स्याका च्वन ।

सारिपुत्र भनते नं न्यना विज्यात - आ छन्त छु माला च्वन ले?

राहुल. धाल - खः भनते ! राख त्वाक ज्यागु रस त्वने दुसा प्वाः स्यागु लनी धका जिमि माँमं धागु खः

अले सारिपुत्र महास्थविरं भरोसा बिया धया विज्यात - राहुल धन्ना कया मते छं थुथु बारे नुगः मछि.का च्वने मते छिमि माँयात छु मागु खः व प्राप्त ज्वी । कन्हे खुनु राहुल व्वना सारिपुत्र महास्थविर श्रावस्ती देशे दुहाँ विज्यात । राहुल यात छगू धर्मशालाय् तया क राजदरारे विज्यात ।

कोसल राजां सारिपुत्र भन्ते यात खनेवं लासा लाया स्वागत याना फेतुकल । अबले हे जुजसया बगीचा नायो नं पाके जुगु अँ हगु जुया च्वन । अले जुजुं थःगु हे लती अँ न्हाया साख त्वाक छ्याना अँया रस पात्रे जायक तया बिल । सारिपुत्र महास्थविरं व अँ या रस ज्वना राजदरबारं पिहाँ विज्याना धर्मशालाय् फेतुना च्वंम्ह राहुल कुमार यात बिया धया विज्यात ।

राहुल थ्व अँया रस यंका छिमि माँयात व्यु ।

राहुलं ले तातां य.का यशोधरा देवी यात बिल । व त्वने मात्रं राहुल मता स्थवीरी या प्वाः या ल्वे लन ।

जुजुया मती वन थौं सारिपुत्र भन्ते दरबारे ि च्वना भपा विमज्यास्य यंकल । वसपोल थ्व अँया रस सुयात बिल ज्वी धयागु सीक्यगु इच्छा याना मनु छम्ह ल्यू ल्यू छ्वया चिवा काय्क्य छ्वत ।

अले व मनु जुजु या आज्ञा कथं ल्यू ल्यू वना अँया रस यशोधरा याथाय् थ्यंगु व त्वना ल्वे लंगु तक्क फुक्क खँ जुजु यात कना बिल ।

थ्व खँ न्यने धुंका कोशल जुजुं कल्पना यात यदि सिद्धार्थ गौतम दरबारे च्वना च्वंगु जूसा चक्रवर्ति राजा ज्वीगु । यशोधरा महारानी व राहुल कुमार चक्रवर्तिया काय् युवराज कुमार ज्वीगु । थ्व चक्रवाल छगूलिं वयागु हुकुमे च्वनीगु । जिमिसं नं सेवा याना वसपोलया आज्ञा माने याना च्वने मालीगु । आः स्वः भिक्षु जुया जिमिगु भरे च्वना विज्यागु । करपिनिगु लिधंशा कया जीवन हना विज्यात । उकिं वसपोल पिन्त वास्ता मयासे गुण लोमंका च्वनेगु योग्य मजू । थथे मती तया अबलेसं निसें न्हिन्हिं साखले अँया रस मिले याना दान बी यंकल ।

सारिपुत्र महास्थविरं अँया रस दान कया विम्वा यशोधरा देवी यात अँया रस व्यूगु खँ भिक्षु संघया पुचले थ्यन । छन्हु भिक्षुपिनी पुचः मुना सारिपुत्र भन्ते नं अँया सर त्वंका यशोधराया ल्वे लायका बिल धयागु खँ ल्हाना च्वं

बले भगवाना बुद्ध विज्याना छु खँ लहाना च्वनागु धका न्यना विज्यात । जूगु खँ फुक्कं भिक्षुपिसं कंसेली थज्यागु घटना न्हापा न्हापा नं जुया वंगु दु धका अतीतया खँ कना अब्भन्तर जातक बाखँ कना विज्यात ।

न्हापा न्हापाया खँ खः । बाराणसी देशे ब्रम्हदत्त जुजुं राज्य याना च्वंगु अवस्थाय् बोधिसत्व कासि गामे ब्राम्हण कुले जन्म काल । तधिक जुसेली तक्षशिलाय वना फुक्क विद्यां पारंगत ज्वीक सेका गृहस्थी च्वना विज्जात । लिपा माँ बौ परलोक जुसेली ऋषि प्रवजित जुया हिमालये च्वना तपस्या याना अभिछा व समापत्ति ज्ञान प्राप्त याना च्वना विज्यात ।

वसपोलया ऋषि शिष्यपिं यक्व दु । फुक्क ऋषि गणया गुरु जुया यक्व वर्षतक हिमालये चवने धुंका चि-पाउँ पालु सेवनया निमित्त हिमालयं कुहाँ विज्याना उखें थुखें चाचाहिल वाराणसी थ्यंका जुजुया बगीचाय् बास याना विज्यात ।

अले ऋषि पिनिगु शीलया प्रभावं इन्द्रया आसन क्वात । थ्व छु जूगु धका विचाः यान स्वःबले अमिगु शील धर्म धयागु सीका विचा यात आः छु याय् थुमिसं जिगु राज्य यात नापं धक्का याइन थुमित थन मतेगु मती तल । न्हापा इपिं च्वनेगु थाय् मदेका बी माल । इमित योग्यगु थाय् मदैबले चित्ते एकाग्रता मदया धर्म स्यनी । अले जित आनन्द दै ।

छु याःसा जी धका मती तल । चान्हे महारानीया कोथाय् वना धा वन - न्हयलेला ज्वलेला थें च्वंक - हे महारानी ! यदि छुं अब्भन्तर (अमृत) धयागु अँ नल धासा काय् मचाब्बी 5 व मचा चक्रवर्ति जुजु ज्वी धका धाय माली । अले जुजुं माके जूगु अँया निमित्तं बगीचाय् छोया अँ कायक्य छोइ । अले जिं फुक्क लोप याना बी । बगीचा नाये नं धाः वनी बगीचाय् अँ छग हे मन्त । अले जुजुं न्यनी अँ सुनां नल । अषिपिसं नल धका अवश्य धाइ । थ्व खँ न्यना जुजुं अषिपिन्त दाया पितितना छोइ । थथे ज्वी बले व अषिपिं अथें हे च्वने मफया मने शान्ति मदेका धर्म नाश जुया वनी ।

थथे मने खँ ल्हाय् धुंका वाचाइले महारानीया कोथाय् वना न्हयलेला ज्वलेला थें च्व.क वना थथे धाल - मचा व्वी तेका महारानीं अब्भन्तर अँ नल धासा चक्रवर्ति ज्वीमह काय व्वी । जुजुया योमह महारानी चक्रवर्ति जुजुया माँ ज्वी दै । व अँ माल धका जुजुयात पिरे या ।

चान्हे म्हक्से म्हगु खँ याना मारनी या न्हयो मवल । विचा यात यदि चक्रवर्ति ज्वीमह कायया माँ ज्वी दुसा गज्यागु गौरव व सम्मान दइ । माने याक्य दइ । उकिं कन्हे खुनु जुजु सवारी जू बले म्ह मफु मह याना सुंक दना च्वन । न्हयाबलें थें लुखाय् थ्यंक केटिपिं ब्वना महारानी च्वंच्वंगु मखना जुजु केटीतेके नयन -

महारानी गो ले ?

लिसः खः - महाराज, महारानी मह मफु । शयनागरे सं गोतुला च्वन ।

जुजुया मन मच्वन याकनं दुने वना नुग मछिं पह याना माया याना लिक्क फेतुना न्यन - देवी ! छन्त तु जुल ? छन्त छु यासा जी ? सःपिं बैद्य ब्वना हेला?

महारानीं धाल- महाराज जित त छुं जूगु मखु । जिगु ल्वे वैद्य वासलं थीगु मखु । तर जित छगू इच्छां दुःख बिया च्वन ।

जुजुं न्यन-जि योमह रानी छन्त छु माल ? धा धागु तक पुरे याना बी ।

महारानीं धाल - महाराज ! जि अब्भनतर (दुने च्वंगु) अँ ने मास्ते वल । थ्व अँ ने मदुसा जि म्वाइ मखुत ।

महाराजं नयन - थ्व अब्भन्तर अँ गन दु लेश्र

महारानीं धाल गन दै मस्यु ।

जुजुं धाल -तन्त व अँ हया वीगु जुल । धन्ना काय् म्वा धका भरोसा बिल ।

जुजु राजसिंहासने च्वना मन्त्रीगण मुंका धाल - हे मन्त्रीपिं महारानीया अब्भन्तर अँ नेगु इच्छा जुल, आ छु याय्गु ?

मन्त्रीपिसं विन्ति यात - महाराज ! अँया ज्वाँयया विच च्वंगु अँ यात अब्भन्तर अँ धाइगु खः । बगीचाय् च्वंगु आ ज्वाँय्या विचे च्वंगु अँ कया महारानी यात बिया बिज्याहुँ महाराज ।

जुजुं तुरन्त अज्यागु अँ बगीचाय् वना कया हति धका मनूत छ्वया बिल ।

इन्द्रं बगीचाय् अँ नया तःथें च्वंक मदेका ते धुंकल । अँ काय्त वंपिं मनूत बगीचाय् चाचाहिला स्वत नं अँ मखन । जुजुयात अँ मद्दु धावल ।

जुजुं न्यन - अँ सुनां नल ?

फुक्कसिनं अपुक धाल - ऋषिपिसं नया बिल ।

थ्व खँ न्यनेवं जुजुया तँ पिहाँ वल । अथेसा अन च्वंपिं ऋषितेत दाया पितिना छो धका हुकुम जुल ।

जुजुयागु आज्ञा दसेलि छु मानि दाय् फक्को दाया पितिना छोट । अले इन्द्रया इच्छा पुरे जुल ।

महारानी धासा विच च्वंगु अँ ने मद्दुतले यात दने मखु धका गोतुला हे च्वन ।

जुजुया छुयाय् छुयाय् जुल । मन्त्री ब्राम्हणपिं सःता मुंका अब्भन्तर (विचे च्वंगु) आ मेथाय् गन दै धका न्यन ।

ब्राम्हण मन्त्री पिसं धाल - महाराज अब्भनतर अँ धयागु देवतापिसं जक नैगु खः । व अँ हिमालये वह यागु गुफाय् दुने हे जक दु धागु न्यना धाल ।

अथेसा अन च्वंगु अब्भन्तर अँ सुनां कया हे फै धका जुजुं न्यन ।

मन्त्रीपिसं धाल - महाराज, अन मनूत सुं हेवने फै मखु । भी दरबारे लहिना तयाम्ह सुगा छम्ह हे जक वने फै । वयात हे छ्वे माली ।

अवले जुजुया दरबारे तः धिका थें बलाम्ह भाय् स्यूम्ह थाय् स्वया ज्या याय्सम्ह सुगा छम्ह दु । वयात सःता जुजुं धाल - स्व सुगा छनत जिं आदर व माया याना लुँया पँजले तया, लुँया थले तया नका त्वंका पाले याना तया । चाकुक् साखति त्वंका साक्क ताय् नका तया । आ छं नं जिमिगु ज्या छगू याय् मागु मौका वल ।

सुगां नयन - महाराज जिं छुयाय् माल ?

महाराणीया अमृत अँ नेगु इच्छा याना च्वन । व अँ धासाहिमालयया कापिइ दु धागु न्यना ॥ अन मनूत वना मावने फै मखु । उकिं आ छ अन वना अमृत अँ कया हे माल ।

सुगां कया हया बी महाराज धका बचन बिल ।

अले जुजुं सुगा यात लँयागु थले तया चाकुगु ताय् नका, साखति त्वंका सच्छिक दायका तःगु चिकनं पपूती ववीका थाक भूयालं आकाशे व्वेका छोट ।

व सुगा ब्वया वना मनूतेगु देश नागे याना हिमालयाय न्हापांयागु पर्वतया कापि च्वंपिसुगा तेथाय् वना अब्भनतर धयागु दिवय अँ गन दु धका न्यन ।

अन च्वंपि सुगा तसें धाल भो पास जिमिस व अब्भन्तर दिव्य अँ गन दु धका मस्यू । हिमालयाया निगु पर्वतया कापिइ च्वंपि सुगातसें स्यू थें च्वं धाल । थुकथं न्याबः खुबः या दुने पर्वतया कापी च्वंपि सुगाते थाय् थ्यन । अनं नं मस्यू धाल । न्हेबगु पर्वतया कापिइ च्वंपि सुगातसें धाल - फलनागु वहया पर्वतया कापी दु धका निश्चय याना धाल ।

बरबारे च्वंम्ह सुगाँ धाल - जि वहे अमृत अँ काय् धका वयाम्ह खः । कृपा तया जित अन यंका व अँ कया बी फुला ?

अन च्वंपि सुगा तसें धाल हे पासव अब्भन्त (अमृत) अँ धयागु चातुम्महाराजिक मध्ये बेस्सवण धयाम्ह जुजुं जइगु फल खः । अन वना का वने फै मखु । व अँ माय क्वं निसें च्वे थ्यंक् न्हेबः नं यागु जालं खया तगु दु । कोटी (करोड) कुम्भण्ड धयापिं राक्षसत पा तया तगु दु । अमिसं खन कि छ वचे ज्वीगु वाका नं ते म्वाः । अन छचाखेरं कल्प मी चयना अवीचि नर्क थें ग्यानापुसे च्वं । प्राणया माया दुसा अन वना सी वनेगु मती ते मते । अन च्वंपि सुगा तेके अन वनेगु आँट मखना दरबारी सुगां धाल -

छिपिं वने मछासा जित लँ जक क्यना ब्यु ।

इमिस धाल आमथे धासा ला लँ क्यना बी हे बी नि । स्व थनं फलनाथाय् ना अनं थथे थे थे हुं धा लँ क्यना बिल ।

अन च्वंपि सुगातसें क्यंगु अनुसार वना च्वच्वं अँमा खन । बहनि मजूतले छथाय् सुला च्वन ।

चान्हे पा च्वच्वंपि राक्षसते न्हयो वेका च्वंबले अब्भन्तर (अमृत) अमा या क्वे वना क्वं होतं बिस्तारं थाहाँ वनेत सं बले नँ या जाले पपु तक्यना किरि किरि सः वल । अले राक्षसत दना स्वः बले सुगा खन । अँ खुया न वोम्ह धका ज्वना दण्ड बीगु ग्वसा ग्वल ।

छम्हस्या धाल थ्व सुगा यात म्हुत्वी तया स्वाराक्क लुना छ्वेगु का !
मेमिसनं धाल - थ्व सुगा यात ल्हाते तया ब्वींचा स्याय्थें बुबुस्याना स्याना बीगु काः ।

हानं छम्हस्यां धाल - अँ खुँ यात म्ह बाफला थला मी छुया नेगु का ।

सुगां थुलि मछि ग्यानापुसे च्वंगु खँ न्यना नं ग्या पह पि मकासे मग्यासे न्यन -

भो राक्षस देव, छिपिं सु ?

राक्षसतसें धाल - जिपिं वेस्सवण महाराजया सेवक खः ।

सुगां धाल - भो पासापिं ! छिपिं नं छमह जुजुया सेवक खः । जि नं छमह जुजुया सेवक खः । जित बाराणसीया महाराजां अब्भन्त अँ या लागीं छोया हगु खः । जि वहे जुजुया कारणे प्राणया माया मतसे थन वयाम्ह खः । सुनां थः माँ-बौ व मालिक या लागीं प्राण त्यागु याय् फै व देवलोक थ्यनी धका धया तगु दु । उकिं जि नं थ्व पशु योनि तोता देवलोके हे थ्यनीगु ज्या याना च्वना । उकिं जित छिमिसं स्याना नइ धका ग्यायमागु हे छाया । जित ला हर्ष व सन्तोष हे दु ।

सुगाया बाखँ न्यना राक्षसते मन प्रसन्न जुया मती तल थ्व सुगा ला धर्मया चेतना दुम्ह खः । थज्योम्ह सुगा यात स्याय् मतयो धका मती तया तोता धाल -

भो सुगा ! छ जिमिगु ल्हातं मुक्त जुल । छ माथाय् हुँ ।

सुगां धाल - जि थन थ्यंक वयागु साप दुःख सिया खः । उकिं जित सितिं छोय् मते । जित अब्भनधर (अमृत) अँ छग कृपातया व्यु धका फवन ।

राक्षसतसें धाल - भो सुगा छन्त अँ छग बीत छुं थाकुगु मखु । तर थ्व सिमाय् च्वंगु अँ फुक्क ल्या खाना तःगु जुल । छग अँ पाजुलकि जिमिगु प्राण वनी । वेस्सवण जुजुं छक तमं स्वइ बले जिपिं ला न्हयाउंक छुया तःगु नपाताय् हामो ते थें जिपिं करोड राक्षसत नाश ज्वीगु । उकिं अपशोच छंगु प्रति जिमिगु श्रद्धा (सहानुभूति व दया) दुसां छन्त छुं बी मफु । तर प्राप्त ज्वीगु थाय् जिमिसं छन्त कना छवे ।

सुगां धाल - जित न्हयामसिन ब्यूसां, न्हयाथासं जूसां माला च्वंगु फल खः । प्राप्त ज्वीगु थाय् जक क्यना ब्यूसां जिगु लागि तःधंगु बरदान. खः ।

राक्षसतसें धाल थ्व हेवहया पर्वतया कापी जोतिरस धयाम्ह तपस्वी छमह दु । व ऋषि यज्ञ होम पूजा याना कञ्चन पति कुटीचाय् च्वं च्वंगु दु । व तपस्वी धासा वेस्सवण महाराजया भक्ति याना तमह जुया च्वन । उकिं वेस्सवण महाराजां न्हिं प्यंगः अँ दान याना च्वंगु दु । छ व ऋषि याथाय् हुं अले छन्त अँ प्राप्त ज्वी ।

व सुगा व ऋषी याथाय् वना वन्दना याना छखे लिक्क फेतुना च्वन ।

ऋषीं नयन - छ गनं वयाम्ह ?

सुगां धाल - वाराणसी देशं वयाम्ह ।

ऋषीं नयन - छाया वयागु ल ?

सुगां धाल - जिमि जुजुया महारानीया दिव्य अँ ने मास्त वल । उकिं व अँमा दुथाय वयागु । तर अन च्विपिं राक्षसतसें वीमछा - छपिन्थाय् वना का हुं धागुलिं जि थन वयागु खः ।

ऋषीं धाल - एसा छन्त व अँ प्राप्त ज्वीगु जुल पलख फेतु । ई ज्वीवं प्यंगु अँ थ्यंके हल । ऋषीं निगः अँ नया बिज्झात छगः सुगा यात न धका बिल । बाकि छगः अँ खिपतं चिना सुगाया गःपते कोखायका बिया हुँ धया बिदा बिल ।

सुगा व अँ हया महारानीयात बिल । महारानी व अँ नया मनया इच्छा पुरे यात । तर व अँ नया काय मचा दुगु मखु । अँ नेगु इच्छा जक पुरे जुल ।

अबले महारानी राहुलया माँ जुला।

सुगा आनन्द जुल । अँ ब्युम्ह ऋषि सारिपुत्र वगीचाय् च्व वनाम्ह ऋषि थौं बुद्ध जुल ।
हानं

Jutima Samanera

Lay name : Nanda kumar Maharjan

Add: Vishwa Shanti Vihara

New Baneswor, Meenbhawan

P. O. Box. 8973 NPC 327

Kathmandu , Nepal

Phone :4482984 Fax :4482250

E-mail:rohitmaharjan714@hotmail.com

Nandashyam2003@yahoo.com